BONDIA® ARUBA

Gobierno actuando corecto...
Ta costa nos menos...
Pagina 5

Diasabra 22 di November 2025 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

Polis ta informa: Di 8 morto den trafico

Pagina 6

- **Uso di tecnologia 'deepfake' y su consecuencianan pa pueblo**
  Pagina 2
- **Ley di Reino nobo ta preserva structuranan vital den Reino Hulandes**
  Pagina 4
- **Hulanda: VVD a entrega proposicion cu lo permiti un mucha tin un maximo di 4 mayor**
  Pagina 8

Crisis di cacho y pushi riba caya: Cual ta e ruta sostenibel pa Aruba?

Pagina 3

Venezuela: Destroyer Mericano a blokea ruta di petrolero Ruso yegando cu carga di combustible

Pagina 10

Hapon lo reactiva e planta nuclear mas grandi di mundo

Pagina 24

BONDIA ARUBA

Uso di tecnologia 'deepfake' y su consecuencianan pa pueblo

E siman aki a surgi riba plataforma di red social Facebook varios acusacion di Aruba Intelligence contra dos pagina di chisme, esta "E Berdad" y "Pa tin Pret", unda a entrega rapportnan na Cuerpo Policial demandando e paginanan di difamacion usando tecnologia di 'deepfake.' E caso aki ta forma parti di un panorama di uso di hermentnan digital pa pusha of crea informacion falso online.

Den e ultimo par luna, pueblo a mira varios publicacion di estafa online usando cara y voz di varios politico y usando nomber di medionan di comunicacion pa pusha titularnan falso. Desde luna di februari, un serie di atake cibernetico ta circulando, pretendiendo cu ta noticia local cu ta atacha nomber di cierto minister, cu noticia falso. Entre otro, a publica noticia falso di prome minister Evelyn Wever-Croes (MEP) y minister Ursell Arends (Raiz). Ta haci esaki manera un Ad, cu ta aparece como "sponsored" riba rednan social. E manera con por continua e scam ta cu cada biaha ta crea perfil/cuentanan nobo, y ta delete esunnan cu ta keda reporta, y ta haci esaki cada cierto ora. Esaki ta haci cu ta sumamente dificil pa reporta e Ads y e cuentanan nan tras.
Tambe a mira un di e prome casonan di estafa usando deepfake, den cual un cuenta riba Facebook a publica un video usando cara y voz di minister Geoffrey Wever pa promove un programa di inversion falso. Segun e imagen di Wever ta bisa, ciudadanonan por registra pa e programa y lo mester paga un suma prome cu por ta eligible pa inversion. E tempo ey Bon Dia Aruba a ser acerca pa un lector preocupa cu a casi cay den e trampa aki, bisando cu el a yega asina leu cu e tabata riba telefon cu operadornan estafador for di Inglatera puntrando e pa su informacion bancario.

Den caso di e dos paginanan "E Berdad" y "Pa Tin Pret", e acusacion ta bin despues cu a mira varios publicacion di ambos pagina unda a usa e tecnologia di deepfake usando imagen di politiconan y figuranan publico. Esakinan ta inclui imagennan unda ta presenta nan den scenarionan falso, difamatorio y te hasta fisicamente imposible.
E tecnologia deepfake ta cay bao di inteligencia artificial y ta ainda den desaroyo, pues no ta un tecnologia perfecto. Asina mes, e tecnologia a causa preocupacion caba no solamente aki na Aruba, sino mundialmente.

Kico ta 'deepfake'?

Segun e website di Autoriteit Persoonsgegevens di Hulanda, 'deepfake' ta encera un video, imagen of fragmento di audio cu a ser procesa pa un algoritmo digital. Como resultado, ta parce cu un persona a bisa of haci algo cu nunca a pasa den realidad. Aunke deepfake ainda ta den su infancia, e tecnologia ta basta avansa caba, unda gran parti di usuarionan online no por distingui entre kico ta videonan real of falso.

Aunke e por parce dibertido pa usa e tecnologia nobo pa crea scenarionan chistoso y inocente, esaki tambe ta habri e porta pa abuso. Por ehempel, cualkier persona por usa e imagen di un otro (sea persona conoci of no) pa pone palabra den nan boca siendo cu e realidad ta completamente diferente. Tambe nan por usa imagen di personanan pa pone nan den situacion unda e persona ta haciendo algo cu en realidad e nunca a haci.
Den caso di e dos paginanan local riba Facebook, por mira varios publicacion unda politiconan ta tumando parti den situacionnan cu nunca a pasa.

Y esaki ta trece su peligro, no solamente pa e victimanan di deepfake pero tambe pa comunidad en general. Manera a menciona, e tecnologia di deepfake ta basta avansa caba y ya ta crea confusion entre usuarionan online cu no ta familiar cu e tecnologia of inteligencia artificial en general. Si e personanan aki mira un imagen of video den cual figuranan importante—manera gobernantenan—ta bisa of haci algo cu no ta refleha e integridad cu ta anticipa di nan, esaki por crea confusion y hasta disgusto for di publico aunke e imagen ta falso. Di e manera aki uso di deepfake ta habri porta pa personanan cu mal intencion plama desinformacion tocante politiconan of sucesonan.

Tambe no por descarta e peligro cu e tecnologia aki ta presenta pa cualkier persona, incluyendo muchanan.

E termino 'deepfake' a surgi na 2017 ora un usuario riba e plataforma Reddit a crea un forum titula "deepfake" unda el a cuminsa publica videonan falso usando cara di celebridadnan den videonan pornografico cu tabata existi caba. Segun un rapport di 2019 pa Sensity AI, casi 96% di deepfake ta imagennan sexual cu no tabata consensual, y casi tur di e imagennan ey tabata usa cara di hende muher.

Deepfake tambe ta un riesgo pa muchanan, cu awendia ta creciendo cu inteligencia artificial como algo normal. Sinembargo, muchanan en general no ta haya educacion formal tocante alfabetisacion digital, pues tambe por cay victima pa confusion y manipulacion resultando den cyberbullying y acoso.

Aruba tin regulacion contra uso malicioso di deepfake?

Aruba actualmente no tin legislacion exacto pa aborda uso malicioso di deepfake. Globalmente, e proceso aki ainda ta andando ya cu ta papiando di tecnologia nobo. Sinembargo, Union Europeo ta liderando e movemento aki cu su Acto di Intelgencia Artificial. Su meta principal ta pa promove AI confiable y centra den inteligencia humano. E Regulacion General di Proteccion di Data (GDPR) di EU ta acapara uso di deepfake, unda usuarionan mester cumpli cu regulacionnan dentro di e legislacion aki si ta comparti imagennan deepfake pa publico.

E legislacion aki ta promove uso husto, transparente y minimo di datonan di hende. Den e caso di deepfake, datonan di hende (potretnan riba red social, por ehempel) ta ser usa pa crea e imagennan falso.

E GDPR ta un marco pa paisnan miembro den EU por crea nan mesun legislacion abordando uso di deepfake y AI. Aruba no ta sigui e marco aki ya cu no ta miembro di EU, pero e acusacionnan contra usuarionan tras di E Berdad y Pa Tin Pret a presenta algun articulo legal den e Wetboek van Strefrecht bao cual e acusadonan por ser legalmente persigui. E acusacionnan ta inclui:

1. Difamacion riba red social unda usuarionan por ser persigui bao Articulo 2:223 y 2:224;
2. Acoso sistematico/ 'stalking bao articulo 2:275;
3. Acto inhusto di viola derecho civil usando imagennan personal y violando privacidad;
4. Factornan agravante unda uso di cuenta falso pa pusha narrativanan falso por ser considera como intento, fraude y decepcion cual por trece castigonan mas pisa.

Ademas, pagina di Pa tin Pret—cual a ser revela den pasado caba di ta bao maneho Sr. G. Rasmijn—a haya acusacion di entre otro,

5. Plamamento di deepfake pornografico sin permiso;
6. Insulto di funcionarionan;
7. Difamacion riba red social
8. Discriminacion y incita odio contra hende muher

Na juli, lider di fraccion MEP Evelyn Wever-Croes a entrega carta na presidente di Parlamento Sr. Marlon Sneek (AVP) solicitando preguntanan dirigi riba prome minister Mike Eman relaciona cu e nombramento di Sr. Rasmijn den aparato publico di Pais Aruba.

Wever-Croes ta bisa cu como un ex-minister femenino, e ta hay'e cuestionable cu e gobierno actual (Gabinete AVP-FUTURO) ta scoge pa nombra un persona cu un historia asina den un posicion di confiansa mirando e historia di Sr. Rasmijn lansando insulta publicamente dirigi riba funcionarionan femenino, usando tono y idioma sexista pa ridiculisa miembronan di e gabinete anterior.

No ta cla si Sr. Rasmijn ainda ta traha como empleado publico.

Crisis di cacho y pushi riba caya: Cual ta e ruta sostenibel pa Aruba?

E discusion tocante e situacion di cacho y pushi riba caya a bolbe bin dilanti despues di declaracionnan reciente di Minister di Husticia, Integracion, Energia y Transporte Publico, Arthur Dowers. Esaki a causa disgusto y preocupacion den fundacionnan, boluntario, activista y expertonan di bienestar di animal cu durante hopi aña a dedica nan mes pa busca un solucion sostenibel pa problema di sobrepoblacion di animal den Aruba.

Central den e debate aki ta e pregunta kico mester cambia pa trata cu e problema y ki rol sterilisa, cuido a largo plaso y responsabilidad civico mester tin den e proceso. Segun minister Dowers a splica durante un entrevista cu un medio di comunicacion local, Aruba mester enfrenta realidad y ta consciente cu tin cachonan cu lo mester ser poni drumi pasobra no tin ningun perspectiva pa nan.

E mandatario a enfatisa cu tin un percepcion eroneo den comunidad cu e idea cu ningun animal mester ser poni drumi. El a laga compronde cu den hopi caso tin cachonan cu ta den tal mal estado fisico of malo cu nan ta representa un riesgo pa otro animal y pa mesun comunidad. Segun e, den e tiponan di situacion asina, pone un animal drumi por ta e unico paso pa evita sufrimento prolonga.

Na mesun momento, el a critica e practica actual cu ta consisti den sterilisa cacho y despues laga nan los nan back riba caya. El a enfatisa cu maneho aki no ta un modelo sostenibel y ta keda contrario cu intencion di ley. Aruba no por sigui den un sistema cu ta crea un circulo sin fin: saca animal for di caya, sterilisa nan, y laga nan los back den situacion cu no ta evita deterioracion, of confrontacion cu humano y otro animal.

Minister Dowers a remarca cu mester bin un cambio den mentalidad. El a subraya cu e ta acepta cu hopi hende tin un sentimento fuerte pa no pone ningun animal drumi, pero el ta insisti cu pueblo mester mira realidad di casonan den cual un animal por ta peligroso pa e mes of pa otro pa motibo cu e ta malo y ta un risico.
E mandatario a indica cu si un persona tin e deseo pa rescata un cacho y ten'e na cas, cual por y ta algo bon tambe. Pero na mesun momento el a enfatisa cu no por exigi di gobierno pa atende cada animal riba caya basa riba preferencia individual.

El a remarca cu e maneho di gobierno anterior pa e problema di cacho y pushi no ta sostenibel y ta contra ley, pa e motibo ey gobierno actual, AVP-FUTURO ta busca introduci un maneho nobo cu por duna resultado sostenibel.

Activista y fundacionnan di animal a reacciona riba e declaracion di minister Dowers. Un activista, boluntario y sostenedor fiel di e trabou cu fundacionnan di bestia ta realisa, Tamara Boekhoudt a expresa su punto di bista riba e situacion.

El a splica cu e postura di minister Dowers ta pone den peliger e trabou y progreso cu a ser logra durante aña di campaña, educacion y planificacion pa crea un Aruba mas humano pa cacho y pushi.

El a splica cu durante hopi tempo, e fundacionnan a traha structura di educacion den scol, campaña pa no dump cacho, promove sterilisacion y crea clinicanan gratis pa hende cu no por paga. E meta semper tabata pa preveni sobrepoblacion, no pa trata su efecto.

Alabes Boekhoudt a mustra su preocupacion pa e reunionnan recien cu algun representante di cunukeronan tabatin cu ministernan sin e presencia di e fundacionnan cu añanan largo a sinta den tur discusionnan anterior. El a remarca cu esaki por crea un stap atras den maneho di bienestar di animal y por habri bek discusionnan riba un metodo cu Aruba a supera: e "killcage".

El a enfatisa cu nan no kier mira Aruba regresa na epoca den cual e "killcage" tabata operativo. Boekhoudt a splica cu durante cuater decada mas cu 64 mil animal a ser mata, pero e cantidad di animal riba caya no a baha. Pa fundacionnan, esaki ta evidencia claro cu mata animal (of pone nan drumi) no ta solucion, solamente ta ripiti un ciclo cu no a duna resultado real.

E consecuencia di cambia maneho no ta solamente moral of emotivo. Boekhoudt a adverti cu un cambio brusco pa bay back na e sistema di "killcage" por tin impacto economico tambe.

El a splica cu e industria informal di rescate di animal ta duna entrada grandi pa veterinario, suministrador di cuminda di animal y hopi otro empresa local, cu segun calculacion, 80% di e placa aki ta bin di donacion internacional.

El a remarca cu tur esaki ta crea un cadena economico y ta duna inspiracion di trabou pa boluntario y profesional. Boekhoudt a ratifica cu un cambio drastico cu por inclui reintroduccion di "killcage" por causa cu donantenan internacional ta retira nan apoyo y kita e fluho financiero cu ta e manera principal cu e fundacionnan ta mantene nan operacionnan andando.

El a indica cu e ta forma parti di un proyecto di ampliacion cu un fundacion ta dirigi actualmente cu tin un costo di 22 mil florin, un ehempel importante. El a splica cu mas cu mitar di e placa ta bin for di donantenan stranhero. Tin miedo cu si Aruba regresa na uso di "killcage", e donantenan aki lo para di duna apoyo inmediato.

E cunukeronan, a pesar cu nan no ta centro di e problema, tin un rol importante den discusion. Nan ta fundamental pa sostenibilidad alimentario di Aruba y mester ser inclui den esaki.

Pero Boekhoudt ta mustra cu algun practica den campo tambe ta contribui na e problema. El a indica cu tin bestia di cunucu cu ta ser laga rond pa busca cuminda, y esaki ta trece confrontacion cu cachonan di caya.

Boekhoudt a pidi pa mas responsabilidad na nivel general, pa si e problema ta ser ataca di forma integral, tur sector mester pone di nan parti. E preferencia pa reintroduci un "killcage", segun nan, no ta soluciona nan propio parti den e problema.

El splica cu Aruba su uso di "killcage" a costa bida di mas cu 64 mil animal. Cada aña, segun el a menciona, un promedio di ocho mil cacho y pushi tabata ser poni drumi. A pesar di esaki, Aruba nunca a mira un bahada significante den cantidad di animal riba caya.

Esaki, el a enfatisa, ta mustra cu e metodo no solamente ta faya, pero ta crea un ilusion cu problema ta ser controla mientras e situacion ta keda mescos. Siendo cu loke tabata falta ta prevencion, educacion, sterilisacion y responsabilidad civico.

P'esey, fundacionnan ta considera cualkier intento pa regresa atras como un riesgo serio pa futuro di bienestar di animal den Aruba.

Aruba ta na un punto crucial. Gobierno ta busca sostenibilidad y cumplimento di ley, mientras fundacionnan ta insisti cu e unico rumbo cu ta duna resultado ta prevencion na base: sterilisacion, educacion y maneho responsabel.

Tur dos banda ta reconoce cu e situacion actual no por sigui. E unico manera pa duna un solucion real ta si gobierno, fundacionnan, veterinario, cunukeronan y comunidad henter isla ta traha hunto.
E decisionnan cu lo ser tuma lo determina si Aruba ta avansa pa un futuro humano y sostenibel, of si e isla ta risca regresa na practica cu hopi ta considera fatal pa bienestar di animal y pa reputacion di pais.

Ley di Reino nobo ta preserva structuranan vital den Reino Hulandes

Un Ley di Reino nobo dentro di Reino Hulandes a ser pasa pa preveni desaparicion di reglamentonan conhunto importante. Esakinan ta reglamentonan cu tin añanan na vigor y riba cual e paisnan di Reino, incluyendo Aruba, ta depende den nan gobernacion y cooperacion diario. E Ley di Reino riba Principionan di Delegacion, articulo 38, inciso 2, Statuut pa Reino tin un proposito basta simpel en realidad: evita cu acuerdonan cu ta funciona bon ta caduca diripiente pasobra nan no tabata cumpli mas cu rekisitonan constitucional nobo.

Debi na un amienda recien di e Statuut di Reino – e base riba cual Hulanda, Aruba, Corsou, y Sint Maarten ta coopera – asina yama "algemene administratieve maatregelen voor het Koninkrijk," (medidanan administrativo general pa Reino) of AMvRBs, no por existi mas sin un base huridico. Hopi di e AMvRBnan aki a ser adopta anteriormente cu e consentimento di e paisnan, pero sin un ley formal como base.

Te cu aña pasa, esaki no tabata un problema. Sinembargo, e amienda na e Statuut a nifica cu e regulacionnan aki lo a caduca automaticamente dentro di cuater aña. Esaki a causa preocupacion, ya cu algun di e Decretonan aki ainda ta contene acuerdonan esencial cu ta ser usa diariamente den practica, por ehempel, den e areanan di nabegacion, seguridad social, ayudo humanitario, y operacion di Ministerio Publico den e parti Caribense di Reino.

P'esey e cuater gobiernonan conhuntamente a dicidi pa crea un Ley di Reino nobo cu lo duna e regulacionnan existente aki un base huridico

oficial, exactamente manera e paisnan tabata pretende e tempo ey. Esaki no ta tocante politica nobo, pero tocante salbaguardia acuerdonan existente. E memorandum di splicacion ta haci esaki bon cla: e ley no ta cambia nada substancialmente, pero solamente ta garantisa cu e acuerdonan aki no ta ser revoca automaticamente, loke, segun e paisnan, lo causa problemanan indeseabel.

Esaki ta di gran importancia pa Aruba. Aunke algun di e dies decretonan envolvi ta afecta principalmente Corsou y Sint Maarten, nan tur tin un impacto indirecto riba funcionamento di Reino den su totalidad. Aruba ta un pais autonomo pero ta coopera cu e otro paisnan riba diferente tereno. Door di retene e AMvRBnan aki, e colaboracion aki lo keda stabiel, cla y legalmente sano.

Algun di e medidanan administrativo general (AMvRB) ta relaciona cu desmantelacion di Antias Hulandes riba 10 di october 2010. E tempo ey, Corsou y Sint Maarten a bira paisnan separa dentro di Reino, y Boneiro, Sint Eustatius, y Saba a haya e status di municipionan special di Hulanda. Pa garantisa un transicion suave, varios AMvRB a ser adopta e tempo ey, cu ta regula con derecho, obligacion, debe y institucionnan lo ser traspasa pa e structuranan constitucional nobo. E regulacionnan aki semper tabata destina pa ta permanente, ya cu nan ta pertenece na responsabilidadnan legal y acuerdonan financiero cu ta relevante ainda. Si nan mester a caduca awor, buraconan legal lo a surgi den areanan manera sucesion legal, areglonan financiero y seguro social. Esaki por conduci na incertidumbre pa tanto ciudadanonan como e instancianan gubernamental envolvi.

Banda di esaki tin medidanan administrativo general (AMvRB) cu tin decadanan na vigor na nivel di Reino y ta importante pa tur pais, incluyendo Aruba. Un di esakinan ta e decreto cu ta regla e tareanan humanitario di Cruz Cora den henter Reino. Cruz Cora ta un solo organisacion activo tanto na Hulanda como den Caribe. E tareanan delinea den e decreto aki—ayudo na esnan herida, esnan malo, presonan y otro gruponan vulnerabel—ta basa riba tratadonan internacional, incluyendo e Convencionnan di Ginebra. Si e decreto mester a ser aboli, e base huridico pa e operacionnan di e organisacion aki lo a bira cla. Pa un isla manera Aruba, cu por conoce condicionnan di tempo extremo, calamidadnan, of accidentenan grandi, un structura humanitario robusto, di henter Reino ta crucial. E existencia continuo di e decreto aki ta sigura cu e esfuersonan di ayudo di Cruz Cora ta keda legalmente sano den henter Reino.

Otro Decreto Real cu lo keda reteni ta esun cu ta regarda e Medaya di Boluntario pa Orden y Seguridad Publico. E medaya aki ta ser otorga na boluntarionan cu ta contribui na seguridad, por ehempel, den combatimento di candela of otro formanan di aplicacion di ley. E reglamento ta conta pa henter Reino. Door di sigui reconoce legalmente e medaya aki, boluntarionan na Aruba lo sigui haya reconocemento comparabel cu esun di otro paisnan.

Mas aleu, un areglo di cooperacion importante cu Sint Maarten, cu a keda introduci despues di 10 di october 2010, lo keda vigente. E areglo aki ta draai rond di plannan di accion pa cierto tareanan nacional cu no tabata suficientemente desaroya e tempo ey. Tur plan awor a keda cla pa Corsou, pero na Sint Maarten, procesonan relaciona cu detencion y polis ta andando ainda. Aunke cu e reglamento specifico aki no ta conta directamente pa Aruba, e ta importante pa funcionamento di Reino den su totalidad. Ora un pais haya ayudo pa desaroya tareanan esencial, e ta contribui na stabilidad di henter Reino. Un Sint Maarten stabiel ta nifica tambe un Reino stabil, y esey ta na bienestar di Aruba.

Pa Aruba e componente maritimo di Ley di Reino ta particularmente significativo. E ley ta sigura cu e disposicionnan di consenso di e Decreto di Barco 2004 ta keda valido. E provisionnan aki ta parti di un cuadro di seguridad internacional pa envio. Nan ta surgi for di entre otro e Convencion di SOLAS, cu ta establece normanan mundial pa garantisa e seguridad di bida riba lama, y e Codigo ISPS, cu ta concerni e seguridad di barco y instalacionnan di waf.

Den practica esaki ta nifica cu wafnan di Aruba, cu ta hunga un rol crucial den turismo crucero y nabegacion regional, ta sigui cumpli cu obligacionnan internacional. Sin e provisionnan aki, Aruba lo por confronta dificultad cu wafnan internacional, companianan di barco, y aseguradonan. E consecuencianan economico lo ta notabel mesora, specialmente pa turismo, cu ta depende di un sector portuario sigur y internacionalmente reconoci.

Un otro componente importante di e Ley di Reino ta regarda financiamento di Fiscalia General. E oficina aki ta opera simultaneamente den varios pais den Caribe y ta encarga cu funcionamento di Ministerio Publico, persecucion penal, y supervision di cumplimento cu ley. Pa Aruba, ta esencial pa e financiamento di e Ministerio Publico aki keda stabiel y legalmente cla. Sin un base legal, lo surgi incertidumbre tocante presupuesto y responsabilidadnan, loke por tin un impacto directo riba aplicacion di ley penal riba e isla. E fundeshi aki ta sigura cu e Ley di Reino nobo.

E hilo comun den e Ley di Reino aki pues no ta e introduccion di regulacionnan nobo, sino e preservacion di e structuranan existente cu tin añanan ta funcionando bon. E gobiernonan di tur pais a sinti cu esaki no mester a bay perdi pa medio di un amienda tecnico di e Statuut. Door di promulga e Ley aki, acuerdonan entre e paisnan ta keda cla, stabiel y legalmente hancra, exactamente manera nan tabata originalmente destina.

Pa Aruba, esaki ta nifica paz y claridad. E stabilidad di regulacionnan maritimo, e continuidad di ayudo humanitario, e reconocemento di boluntarionan, y e seguridad dentro di e sistema hudicial ta garantisa. Reino lo sigui coopera di e mesun manera cu antes, pero awor cu un base huridico mas solido.

E Ley di Reino nobo ta di naturalesa tecnico, pero su consecuencianan ta concreto. E ta proteha e acuerdonan cu ta forma e fundeshi di cooperacion dentro di Reino. Pa Aruba, cu ta depende hopi riba reconocemento internacional den e industria di nabegacion, un estado di derecho cu ta funciona bon, y structuranan humanitario fuerte, esaki ta trece trankilidad. E ley ta haci exactamente loke e ta supone di haci: zorg pa tur cos sigui funciona manera mester ta, sin confronta e paisnan cu caos huridico innecesario of incertidumbre.

BONDIA ARUBA

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V. Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart-Boekhoudt

Redaccion
noticia@bondia.com
Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Dilma Arends
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Ehecutivo di Benta
Sulaika Croes
sulaika.croes@cspnv.com
Mark Gomes
mark.gomes@cspnv.com

Aviso y Arte
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital
Juan Luis Pinto

Administracion
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distribucion
Jenny Kelly

Coleccion
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

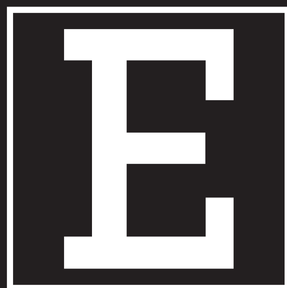
Press
Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Colaboracion
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Afiliacion
Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

DIRECCION
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

BON DIA ARUBA ta un corant redacta y imprimi na Aruba y ta obenibel di dialuna te cu diasabra. Ningun contenido por wordo reproduci sin permiso di editor.

Editorial

Gobierno actuando corecto...
Ta costa nos menos...

Cambio di gobierno semper ta trece cambio den maneho di asunto cu mester atende. Esey ta algo logico, ta pesey tin eleccion pa facilita cambio, basta cu esey ta sucede respetando regla legal cu ta conta pa nos tur, tambe pa gobierno mes. Y haciendo tur cos bon desde inicio ta scapa nos placa. E casonan den corte cu ta aparece despues di cada cambio di gobierno ta mustra cu e realidad ainda ta leu di perfecto. E caso actual di Utlities Aruba NV, den cual corte, si no tin apelacion, a dicidi na fabor di e compania estatal den e asunto di retiro di comisario anterior di e empresanan subsidiario, ta ilustra bon cla cu aparentemente – atrobe - e 'entusiasmo' inicial di e gabinete nobo a conduci na accion den pura y sin tuma na cuenta e caminda legal cu mester cana semper. Esaki no ta promer biaha; na 2009 entrada di mesun partido mayoritario a bay acompaña pa e exigencia cu tur persona den tur entidad unda gobierno di Aruba tin influencia y derecho di nombramento, mester a entrega nan retiro voluntariamente. Den mayoria di caso esey a tuma lugar, pero esey no ta bisa cu asina e ruta legal ta. Si un persona considera cu su retiro no tin validez legal, ta na e otro partido pa bay 'find out' ta con ta retira hende, aunke ta mas recomendable pa haci esey di antemano. Pero, e entusiasmo describi anteriormente te awe ainda ta stroba actuacion legalmente corecto; esey por a mira tambe varios aña pasa den e caso di e miembronan di directiva di fundacion Lotto pa Deporte, cu na promer instante a keda retira di forma ilegitimo y a laga un ministro frustra pa e hecho cu su poder aparentemente no ta ilimita, pasobra tin algo, fastioso tin ora, cu yama ley...

Ley, den e caso actual tambe ta traha pa ora cos no ta bay asina facil; por ehemplo ora miembro di directiva o comisario di supervision no ta haci caso, cu nan bon derecho, di peticion/exigencia di retiro voluntario. E reglanan pa por ehemplo un persona huridico manera un sociedad anonimo (NV) ta bon describi den e Codigo Civil – renoba – di Aruba y cu regla pa nombramento y retiro. E reglanan renoba a reconfirma un poder clave den un NV: asamblea general di accionista ta e organo dentro di e persona huridico cu ta nombra y retira director y miembro di hunta di comisario. Esaki ta e background di un cambio cu a haci den e statutonan di WEB Aruba NV na februari di e aña aki, pa trece esaki den concordancia cu e regla actual di Codigo Civil, cu no ta laga espacio mas pa delega poder di asamblea na otro organo den e persona huridico.

Pa bolbe na actualidad; por a tuma nota cu despues cu e entusiasmo inicial a mengua, tambe pa e perdida sufri den e promer caso den corte, cu veredicto faborable pa e comisarionan retira incorectamente, awor no mas a bin haci nan 'huiswerk' debidamente y a cana e pasonan legal corecto pa un siguiente ronda di retiro. Esaki a conduci na un veredicto den cual e comisarionan retira no a haya razon.Cu esaki nos por cera e capitulo aki? Si, y no. Si, esun aki mes a yega su final, salvo un caso di apelacion cu na nos parecer no tin ningun perspectiva. Pero esey no lo libera nos di e tipo di suceso aki, cu ta fruto di e ambicion y arogancia tipico di e momento di gloria, partidista y individual,ora ta asumi responsabilidad gubernamental. Nos lo keda mira e fenomeno aki, cu no ta bin solamente di hende cu no sa mihor. Den e caso aki e agravante ta cu e pifia ta bin di e top cu mester sa mihor y ademas tin acceso na asesoria legal di mihor calidad cu e pais aki por ofrece.Pero, e hecho cu bo tin acceso na asesoria di calidad no mester significa cu ta cuminza pa subi e ruta aki, djis pa e bufete cu ta 'na turno' pa guia gobierno den e procesonan huridico, por cuminza cobra. Claro cu gobierno(nan) ta busca apoyo huridico specializa y tin suficiente caso unda esaki ta hustifica, pero esaki ta costa hopi placa. Loke ta keda straña nos ta cu semper tin un bufete, dependiendo di e color politico, cu aparentemente tin tur experticio riba cualkier tereno. Esaki ta obliga nos supone cu nan tin un staff sumamente amplio pa cubri tur e specialidadnan aki, loke dentro di realidad di e isla chikito aki ta parce ilogico. E modo di opera ta cu e politicota scoge hende di su mesun pensamento, y no primeramente pa nan nivel profesional, pa despues coregi eror di e team cu abogado caro.Pero den e epoca moderno aki esey no ta cuadra cu e consignanan di 'bon gobernacion' na tur parti di mundo, cu a conduci na legislacion corespondiente na varios pais. Cerca nos e practica ta keda limita na papiadi e topico y legislacion cu no ta parce di yega te na publico. Mientras tanto lo ta bon si gobiernocuminza aplica anto e reglanan di semper, cu no ta skirbi den piedra pero cu tur huez tambe ta maneha, di 'deugdelijk openbaar bestuur' den nan forma di opera, pa e casonan no mester keda yega cerca e mesun huez ey. No gasta placa publico na caso inutil y innecesario.

Polis ta informa:

Di 8 morto den trafico

Ayera a tuma lugar un accidente di trafico fatal, unda Aruba a registra su di 8 morto den trafico.

Diabierna pa 9:15 di mainta, Central di Polis a ser notifica di un accidente riba caminda principal di rotonde Pos Chiquito bay abao. Tabata trata di un accidente serio caminda un auto a alcansa un peaton.

Central di Polis a despacha patruya di polis, ambulance, specialista di trafico y Slachtofferhulp na e sitio.
Na yegada di e prome unidad di polis en berdad ta bin topa cu un hende homber riba caminda y no ta reacciona.

Ambulance ta yega na e sitio di e sucedido y ta brinda asistencia medico na e victima, pero no por haci nada mas p'e.
Pa 10:30 dokter forensico Scholten ta constata morto di Raimundo Alfonso Koolman 23-01-1959 Aruba (66 aña).

Riba rednan social, comunidad local a comenta cu infrastructura den e area no ta adecuado pa peaton. No tin espacio adecuado pa crusa caya, y esey ta haci cu e peaton mester pone su bida den riesgo y trece otro persona den trafico den peliger. Usuarionan a urgi autoridadnan pa tuma accion pa drecha e situacion aki y preveni mas accidente lamentable.

Cuerpo Policial y Bon Dia Aruba ta manda palabra di condolencia na famia di e fayecido.

Mantencion preventivo prome cu temporada halto di turismo

Aruba Wastewater Sustainable Solutions (AWSS), manera anuncia den un conferencia di prensa dia 28 di augustus, ta implementando y haciendo test riba e sistema nobo cu a instala pa asina stabilisa e operacion di e planta.

Den futuro cercano lo sigui inverti responsablemente pa asina sigui mehora e calidad di e awa preto cu ta wordo procesa na Bubali pa asina e por sigui wordo reusa responsablemente.

"Nos ta anuncia cu desde di 20 November 2025, AWSS lo cuminsa un programa di mantencion preventivo cu lo dura 10 dia riba ekiponan principal cu ta trata e asina yama awa preto," AWSS a bisa den un comunicado di prensa. "E mantencion aki ta wordo realisa prome cu e temporada halto di turismo di Aruba, pa sigura un funcionamento mas optimo durante e periodo mas druk di tur aña. Mas turista kiermen mas fluho di awa preto pa e planta na Bubali, cu por cierto mayoria hotel y comercio ta conecta via di e sistema di riool."

E trabaonan preventivo ta esencial pa mantene confiabilidad, seguridad, y eficiencia di e proceso di trata awa preto na un nivel halto, segun e comunicado. AWSS ta sigura cu e operacion normal di e planta lo sigui sin interupcion durante e mantencion. Durante e periodo aki lo por tin molester di holor temporario den e zona rond di e planta na Bubali.

AWSS ta sigura tanto na comunidad como na sector comercial cu tur medida necesario ta wordo tuma pa minimalisa e molester. E molester aki ta normal durante e tipo di trabaonan aki y a pesar di e inconveniencia, no ta representa ningun riesgo pa salud.
"Nos ta gradici di antemano e pasenshi y comprension di nos comunidad y sector comercial mientras cu nos ta completa e trabaonan importante aki," segun directiva di AWSS. "Haciendo e mantencion preventivo prome cu temporada halto di turismo ta permiti nos ta sigura un servicio di trata awa preto di calidad y sostenibel pa Aruba."

E trabaonan ta premira di keda completa pa 30 di November 2025.

Comision MER:

Rapport di impacto ambiental pa cria 2mil ton di pisca na Aruba ainda ta incompleto

E siman aki, e Commissie voor de Milieueffectrapportage (Comision MER) a comparti un comunicado di prensa tocante e situacion actual di e propuesta pa cria pisca den awanan cerca di Aruba. Segun e Comision, mas informacion ta necesario tocante e consecuencianan ambiental di cria red snapper den lama rond di Aruba.

E rapport di impacto ambiental a keda mehora significantemente despues di un recomendacion anterior di e Comision, pero ainda no ta completo, segun e comunicado di prensa. Por ehemplo, e consecuencianan pa rif di coral cu un produccion anual di 2mil ton di pisca no ta comprondi completamente ainda. Ademas, no tin claridad si e isla ta bay tin suficiente capacidad na tempo pa trata awa di desperdicio di e procesamento di pisca y di otro iniciativanan futuro na Aruba.

Compania Petros Aquaculture Operations kier cria red snapper na Aruba pa exportacion y pa consumo local. E proyecto ta inclui un 'fish farm', facilidad di procesamento y un pier riba e isla, como tambe haula di pisca den lama. Produccion lo cuminsa cu 500 ton pa aña y eventualmente aumenta na 2mil ton. Ministerio di Finanzas, Asunto Economico y Sector Primario di Aruba a indica cu lo rekeri mas permiso na dado momento pa cualkier escalacion potencial.
E rapport di impacto ambiental ta describi e consecuencianan pa naturalesa y medio ambiente. Riba solicitud di gobierno di Aruba, e Comision a evalua e rapport usando e standardnan internacional mas halto. E Comision no ta evalua si e proyecto ta deseable, sino ta mira solamente e calidad di e informacion den e rapport, cu ta necesario pa e autoridad competente por tuma un decision bon informa.

Den un recomendacion anterior, e Comision a declara cu ainda falta informacion importante. Petros a sigui hopi di e recomendacionnan aki bon, pero no tur di nan.

Ainda falta claridad tocante e impactonan ambiental y tratamento di awa di desperdicio pa un produccion anual di 2mil ton di pisca. Un rapport di impacto ambiental ta destina specificamente pa

delinea efectonan ambiental tanto a corto plaso como largo plaso, incluyendo expansion planea pa e proyecto. Pasobra no ta cla si e isla tin suficiente capacidad pa trata awa di desperdicio na un nivel di produccion di 2mil ton di pisca, tin riesgo cu e awa aki eventualmente lo termina den lama. Esaki por tin consecuencia significante pa, por ehemplo, salud di hende na Aruba.

E consecuencianan pa e rif di coral tampoco ta bon comprondi ainda. E rapport no ta declara precisamente bao con hopi presion e ecosistema marino ta bay ta, y con esaki ta relaciona na e presion existente di otro actividad na y rond di Aruba. Solamente cu e informacion aki, gobierno di Aruba por dicidi si e presion adicional di Petros ta aceptable, e comunicado ta conclui.

Hulanda: Estudio ta mustra mehoracion den salud mental entre studiantenan, pero hopi ainda ta lucha

(NLTimes)—Mientras cu salud mental entre studiantenan a mehora un poco compara cu cuatro aña pasa, hopi ainda ta experenciando dificultadnan. Esaki segun un estudio pa Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) y e Trimbos Institute, cual a observa ambos salud mental y uso di alcohol y droga entre studiantenan na universidadnan.

Studiantenan den e encuesta a evalua nan calidad di bida cu un puntuahe averahe di 6,8 di 10—un aumento compara cu 6 den 2021. Casi 83% di studiantenan universitario a bisa cu nan sinti ansha of depresion den e cuatro simannan anterior.
Mas cu mita, 56%, a reporta cu nan ta experenciando "cansancio emocional," y un cuarto parti a indica momentonan di cansancio di bida, cual RIVM y Trimbos ta splica por refleha "un sentimento di falta di speransa."

Investigadornan ta nota un mehoracion den mayoria area di salud mental compara cu 2021, ora e encuesta a ser conduci pa prome biaha durante e pandemia di COVID-19. Awor studiantenan ta reporta cu nan ta sinti menos solitario y ta experenciando menos presion pa duna bon prestacion, segun RIVM y Trimbos.

E cantidad di studiantenan den universidadnan hbo y wo cu a reporta stress halto a cay pa 53% e aña aki, compara cu 62% den 2021. Uso di alcohol y droga entre studiantenan a keda mayormente mescos for di 2021 pa 2025. RIVM y Trimbos ta adverti, sinembargo, cu "uso riesgoso di alcohol" ta keda comun. Mientras tanto, e proporcion di studiantenan cu ta vape diariamente of frecuentemente a aumenta compara cu cuatro aña pasa.

Segun e investigadornan, salud mental di studiante y uso di substancia ta ser influencia no solamente pa caracteristicanan individual pero tambe nan ambiente social, educacion y condicionnan societal.

Studiantenan bibando den vivienda comparti, por ehempel, en general ta consumi mas alcohol y ta usa droga mas frecuente compara cu esnan cu ta biba nan so of na cas. presion financiero y e deficit di vivienda disponible tambe ta contribui na stress pa algun studiante.
E encuesta, conduci den temporada di primavera aña pasa, a colecta respuestanan di casi 27.500 studiante na 12 universidad hbo y 11 universidad wo.

WHO ta declara fin di brote di polio na Indonesia despues di un campaña di vacunacion largo

(AP)—E Organisacion Mundial di Salud a declara cu e brote di polio na Indonesia a termina oficialmente, despues di tres aña di esfuersonan intensivo pa aborda esaki, segun oficialnan a bisa diabierna.

Indonesia a keda mayormente liber di polio mientras e malesa contagioso a ser declara elimina den e pais na 2014. Pero ocho aña despues, un brote a surgi den e provincia conservativo di Aceh, causa pa un combinacion peligroso di un rutina di inmunisacion consistentemente lento y condicionnan ambiental no saludable. Na 2021, apenas 50,9% di baby recien naci na Aceh a ricibi vacunacion contra polio.

Oficialnan ta bisa cu grado di inmunisacion di polio na Aceh ta hopi atras compara cu e resto di e pais, unda esfuersonan a ser stroba pa desinformacion amplio cu e vacuna ta incompatible cu creencia religioso, entre otro cos. Gobierno tambe a priorisa vacunacion contra COVID-19 desde cu esaki a bira disponible.

Durante e proximo dos aña, casonan a aparece den provincianan di Banten, West Java, Java Central, Oost Java, Noord Maluku, Papua Central, Highland Papua y Zuid Papia, causando e campaña masal di inmunisacion y informacion. Casi 60 miyon dosis adicional di vacuna contra polio a ser administra pa muchanan durante e respuesta.

E ultimo caso di polio a ser confirma den e provincia di Zuid Papua den juni 2024. Desde e tempo ey, no a detecta ningun polio den muchan-

an of ambiente, permitiendo WHO pa declara un fin oficial di e brote. diaranson.

Den un declaracion conhunto diabierna, minister di Salud Indones Budi Gunadi Sadikin a credita e exito na "e decision di trahadornan di salud y e compromiso di mayornan y comunidad," mientras cu Director Regional Pacifico Occidente di WHO Saia Ma'u Piukala a yama e logro "un stap critico den direccion di eradicacion global," mientras e ta haci yamado pa mas vigilancia.

"Mi ta urgi na tur 38 pais y areanan pa keda vigilante. Un dia polio lo ta den memoria. Te ora esey sucede, nos ta vacuna," Piukala a bisa. cu e fin di e brote di polio, Sadikin a priminti pa mantene Indonesia liber di polio por medio di fortalece rutina di inmunisacion, engrandece monitoreo, colaboracion transsectoral y apoyo comunitario.

"Tur mucha merece proteccion," el a bisa. "Nos no por keda complaciente, sinembargo. E riesgo di polio ta keda existi, specialmente mirando e buraconan den cobertura di inmunisacion den varios provincia na Indonesia."
E respuesta di Indonesia a inclui dos ronda di inmunisacion nacional usando vacunanan oral topi 2 contra polio y un mehoracion den cobertura rutinario. Un segunda dosis di vacuna contra polio cu no a ser activa a surgi for di 1,9 miyon mucha of 63% den 2023 pa 3,2 miyon mucha of 73% aña pasa, sosteni pa e introduccion di un vacuna hexavalente cual ta anticipa pa reduci e cantidad di inyeccion cu muchanan ta haya y acelera e desaroyo di inmunidad pa varios malesa.

"Esaki ta mustra kico ta posible ora comunidadnan, trahadornan di salud y partnernan uni," segun representante di UNICEF pa Indonesia Maniza Zaman, "Nos mester mantene e momentum, pa asina tur mucha ricibi e inmunisacion cu nan mester pa crece saludable y liber di polio y otro malesanan prevenible cu vacuna."

Hulanda:

A entrega un proposicion cu lo permiti un mucha tin un maximo di 4 mayor

(NLTimes) - VVD a entrega un miembro priva su proposicion cu lo permiti un mucha tin un maximo di 4 mayor, dividi entre un maximo di 2 hogar.

Actualmente, muchanan ta permiti tin solamente 2 mayor. Pues den situacionnan cu mas, e otro mayor no ta permiti aproba tratamento medico, inscribi e mucha den scol of bay cu nan vakantie den exterior entre otro.

E proposicion lo specialmente yuda famianan den e comunidad di LGBTQIA+. Parlamentario di VVD Ingrid Michon-Derkzen tabata specialmente pensando den situacionnan unda dos hende muhe ta haya yiu cu un homber, of dos hende homber haya yiu cu un muhe. Pero esaki tambe lo yuda famianan combina despues di un divorcio, por ehempel.
E ley actual ta causa problemanan den bida diario, manera por ehempel na scol, na hospital of cu herencia, Michon-Derkzon a bisa, segun NU.nl. "Cu e proposicion aki, nos lo legalmente proteha loke tin hopi tempo un realidad den practica. Legislacion a keda atras den practica actual; e ley aki lo rectifica esey," el a bisa.

E proposicion ta stipula cu varios mayor mester ta otorga pa un hues prome cu embaraso, pues e no lo yuda famianan cu ta biba caba den e situacion aki.

Parlamento Hulandes ta tratando opcionnan pa tin varios mayor for di 2016, pero no tin legislacion cu a aproba te ainda. Ex Secretario di Estado Teun Struycken a conseha den contra di esaki, bisando cu e lo ta demasiado caro. Segun su persona, tin aproximadamente 150.000 di e famianan aki na Hulanda.

E organisacionnan cu ta defensor di LGBTQIA+ COC Nederland y Meer dan Gewenst a yama e proposicion "un paso crucial den bon direccion pa famianan unda tin

varios mayor," ANP a reporta. "Muchanan y mayornan den famia di varios mayor ta merece e mesun proteccion cu otro famia," COC y Meer dan Gewenst.
E organisacionnan ta defendiendo e reconocimento pa casi 2 decada. Nan a bisa cu ta bon y necesario pa parlamento tuma accion. "Unda gabinete recientemente a dicidi pone e topico den pausa."

Empleadonan di OM ta bisa cu carga excesivo di trabao y sistema di IT ta causando nivel halto di stress

(NLTimes) - Casi 3.000 empleado di Ministerio Publico (OM) a banda un carta urgente na maneho di OM diahuebs, advirtiendo cu su infrastructura di IT fayando, corte den presupuesto y cantidad halto di trabao ta poniendo e servicio bao presion. "Preocupacionnan y frustracionnan" a keda expresa tocante cosnan manera e hack di computer recien y otro problemanan andando, OM a reporta.

"E hecho cu 2.850 colega a firma e carta aki ta un señal sumamente cla di e extento di e frustracion. Empleadonan

di OM a pasa door di dificultad severo recientemente," OM a bisa cu e carta manda pa e "Comite di OM bao Presion."
Den juli, OM a bay offline pa varios siman despues di cay victima di hacking. Te cu e luna despues di e atake digital e servicio a gradualmente bolbe online. Den tur e tempo aki, fiscalnan mester a haci nan trabao practicamente sin acceso na e-mail, documentonan digital y archivo.
NRC a papia cu e comite tras di e carta. E comite a bisa cu fiscalnan no por haci nan trabao di manera responsable mas. "E estado di derecho ta den peligro actualmente" a causa di e infrastructura di IT cu ta fayando, cantidad di trabao halto y corte di presupuesto nobo, nan a bisa. "Erornan ta eminente pa motibo cu e sistemanan no ta traha y empleadonan ta desencurasha."

OM su maneho a bisa cu e ta reconoce e preocupacionnan y ta aprecia e empleadonan su esfuerso. "A pesar di tur e restriccionnan, mayoria audiencia a sucede manera a plania den lunanan recien, y OM a sigui funciona. Esaki ta danki na e trabao duro, flexibilidad y perseverancia di tur empleado di OM."

OM a agrega cu atende e problemanan di IT tin un "prioridad halto" y a bisa cu e maneho lo reuni cu e comite pronto.

E asociacion Hulandes pa e hudiciario, NVvR tambe a skirbi un carta pa OM anteriormente e luna aki, advirtiendo tocante e mesun problemanan, ANP a reporta. NVvR a bisa cu recorte den presupuesto, problema cu IT y cantidad halto di trabao tabata causando "sentimentonan di frustracion" entre e empleadonan.

Seguronan Hulandes ta detecta un record di 9.000 caso di fraude y ta evita perdida di por lo menos 96 miyon euro

(NLTimes) - Seguronan Hulandes un aumento drastico den fraude di seguro den 2024, detectando 9.000 caso, mas di 1.000 compara cu 2023, segun Centrum Bestrijding Verzekeringscriminaliteit (Centro pa Supresion di Crimen na Seguro) of Verbond van Verzekeraars (Asociacion Hulandes di Seguro.)

E sector di seguro tambe a nota un rol creciente di AI den ambos comete y detecta fraude.

Fraude a involucra claim falso y aplicacion di seguro fraudulento. Pa medio di descubri e casonan aki, e seguronan a preveni casi 95.6 miyon euro den posibel perdida, casi 10 miyon euro mas cu e aña anterior y e cantidad mas halto den 5 aña cu a spaar.

En averahe, seguronan a detecta fraude 25 biaha pa dia, preveniendo 260.000 euro den perdida. Ora cu fraude ta confirma, seguronan por tuma medida manera nenga e aplicacion of claim, terminando e politica, recuperando costo di investigacion, of yena un rapport policial. Esnan cometiendo fraude por keda agrega na un sistema di advertencia comparti, Extern

Verwijzingsregister.

E sector di seguro a nota un rol creciente pa inteligencia artificial (AI) den ambos comete y detecta fraude. Seguronan cada biaha ta usando AI pa identifica plannan complexo y cibernetico ademas di comparti conocemento y data.

"Nos ta mira un aumento den medida di relevancia di AI, pa motibo cu varios menasa ta relaciona cu cosnan cibernetico. Intercambia conocemento y experticio ta keda enormemente importante pa preveni criminalnan di purba e mesun 'triki' cu diferente seguronan," Richard Weurding, un director general di Verbond van Verzekeraars. El a agrega cu e medidanan aki ta yuda garantisa cu e clientenan legitimo no ta paga dimas.

LOTTO 5
Cuminsando cu 4 florin, bo por gana e suma grandi aki
Afl. 320.000,-
HUNGA AWO
sorteo ta awe nochi 7:45 pm
Obtenibel na cualkier rebendedo di Lotto.

Segun empresanan di vivienda social e limitenan financiero ta menasa construccion di vivienda pagabel nobo

(NLTimes) - Corporacionnan di vivienda ta adverti cu nan ta acercando nan limitenan financiero. "Si e modelo di financiamento no ser revisa na tempo, construccion di vivienda nobo lo para," Liesbeth Spies, presidente di e organisacion Aedes, a bisa mientras el a presenta e cifranan anual. E ex Minister di Interior di CDA ta considera esaki un asunto cu e Gabinete nobo mester atende.

E datonan ta mustra cu corporacionnan di vivienda ta gastando mas di nan entrada, loke Aedes ta adverti cu no ta sostenibel den transcurso di tempo. Gastonan di mantencion y sostenibilidad a aumenta cu mas cu 15% aña pasa, surpasando 12 biyon euro.

Huur di huurdonan ta keda casi e unico fuente di entrada pa corporacionnan di vivienda. Na 2024, e huur promedio pa un cas di propiedad corporativo tabata 595 euro pa luna, cu corporacionnan ta cubri un deficit promedio di 48 euro pa propiedad. Na 2023, e subsidio mensual pa cas tabata solamente 11 euro.

Corporacionnan di vivienda a tuma medidanan manera isola casnan, instalacion di panelnan solar y instalacion di pompnan di calor. "Mas cu 1 miyon cas di propiedad corporativo awor tin un label di energia A of mas halto. Toch nos ta reconoce cu falta hopi pa haci," Spies ta bisa. "Nos mester acelera esfuersonan pa mehora casnan cu e labelnan E, F y G."
E corporacionnan di vivienda a demostra crecemento fuerte den construccion nobo, completando 21.761 cas e aña aki, un aumento for di 17.801 na 2023, segun Aedes. Spies ta enfatisa cu mantene e crecemento aki den e añanan cu ta bin ta crucial.

Corporacionnan di vivienda a bira mas y mas pa fia pa cubri gastonan. Na 2024, e debe promedio pa cas tabata 216 euro pa luna, mas cu cuater biaha mas halto cu tres aña pasa.

Spies ta urgi e siguiente Gabinete pa garantisa stabilidad a largo plaso den e sector di corporacion di vivienda. "E prome paso mester ta pa elimina e impuesto riba ganashi pa corporacionnan di vivienda," e ta propone.

Aedes ta adverti cu, sin medidanan a largo plaso manera belasting reduci of sosten financiero di gobierno, e habilidad di corporacionnan di vivienda pa inverti lo para. "Memey di e crisis di vivienda actual, Hulanda simplemente no por paga esaki," e organisacion ta bisa.

Utrecht nombra como e ciudad mas amigabel pa ciclista na mundo

(NLTimes) - Utrecht ta e ciudad mas amigabel pa core bicicleta na mundo, segun e Indice di Copenhagenize. E hurado a elogia Utrecht como e "curason di excelencia di ciclismo Hulandes," yamando e un "ciudad construi riba fluho, precision y proposito cu ciclismo den su nucleo."

E hurado a keda particularmente impresiona pa e cambionan na Nachtegaalstraat, Amsterdamsestraatweg, y Westelijke Stadsboulevard. Utrecht a converti Nachtegaalstraat den un caya di ciclista, haciendo e caminda pa auto mas chikito pa acomoda ciclistanan.

Riba Amsterdamsestraatweg, e ciudad a kita luganan di parkeer auto pa traha espacio pa camindanan di bicicleta mas hancho, a baha e limite di velocidad, y a instala speed bumps. Y Westelijke Stadsboulevard a cambia di un caminda di cuatro rij pa un boulevard berde cu crusada pa peaton sigur y limite di velocidad mas abao pa auto.

E hurado tambe a elogia e programa Fietsdeals di Utrecht, cu ta permiti residentenan di entrada abou pa cumpra un bicicleta renoba pa solamente €30, incluyendo un aña di reparacion gratis, y e plannan di e ciudad pa construi un distrito completamente liber di auto.

Den e ultimo dos aña, Utrecht tabata na di dos y di tres luga den e ranking, tras di Copenhagen. E aña aki, Copenhagen a tuma e di dos luga, sigui pa Gante, Amsterdam y Paris.

WE ARE HIRING
Discover new opportunities be part of our dynamic team.
- Crane Operator (30 ton)
- Extended Forklift Operators
- Pipe Fabricators
- Forklift Operators
- Pipe fitters
- Supervisors
- Diesel Mechanic
- Multi-Craft

ARSPA
APPLY NOW
584-7600
application@arspa.net
Diesel Straat 2, Pos Chikito
7.30am - 3pm

Colombia: Petro ta critica Congreso despues di caida di reforma tributario

(infobae) - Memey di un ambiente politico, presidente Colombiano, Gustavo Petro a reacciona na e señalnan di caida di e reforma tributario y a lansa un advertencia directo na Congreso. Su mensahe, divulga oranan despues cu tanto Camara di Representante como Senado a encamina e ponencianan pa archiva e proyecto, a eleva e preocupacion tocante e impacto cu e decision aki lo tin riba e stabilidad financiero di e pais.

E hefe di estado a sigura cu e posicion di Comision Tercero por tin efecto inmediato riba e costo di debe publico y riesgo di e pais, factornan cu ya tabata bao presion den mercado. "Cada biaha cu Comision Tercero ta expresa contra e ley di financiamento, nan ta eleva e riesgo y ta pone e costo di debe subi. No hiba e pais den emergencia por fabor," el a bisa riba X, marcando asina e posicion mas contundende di e Ehecutivo dilanti di e tramite Legislativo.

E advertencia a yega na un momento critico, e dos camara di Congreso a avansa den direccion pa archiva e proyecto, despues di considera cu e aumento di impuesto proponi lo afecta hogar, empresa y sectornan productivo den un contexto economico fragil. Pa gobierno, sinembargo, e reforma ta clave pa cera e deficit fiscal y cumpli cu e compromisonan presupuestal di proximo aña.

Den e marco aki, Petro a duna di compronde cu e no ta bay keda para dilanti di e escenario cu ta na caminda. A pesar cu e no a detaya e stapnan cu e ta bay tuma, e la duna di comprone cu e Ehecutivo ta preparando pa responde politicamente na loke el a cualifica como un actuacion iresponsable. "E presidente lo mester actua dilanti di asina un iresponsabilidad," el a conclui, lagando porta habri pa un strategia fiscal nobo of un ahuste den su relacion cu e Legislativo.

E tension entre gobierno y Congreso ta mustra di escala den proximo dianan, mientras e duda ta aumenta tocante con ta bay financia e estado na 2026 si e reforma cay afo definitivamente.

Venezuela: Destroyer Mericano a blokea ruta di petrolero Ruso yegando cu carga di combustible

(NTN24) - Noticiero Bloomberg a reporta cu e destroyer Mericano, USS Stockdale a blokea e ruta di e petrolero Ruso Seahorse, sanciona pa Merca, na momento cu aparentemente e tabata purba yega Venezuela cu un cargamento di combustible.

Segun Bloomberg, e barco a purba di yega tres biaha den teritorio Venezolano, y tres biaha a blokea su trayecto, un hecho cu ta tuma lugar memey di e despliegue militar di administracion di Trump den Caribe.
MarineTraffic, website cu ta duna informacion den tempo real tocante trafico maritimo, a indica cu e Seahorse a sali for di puerto di Matanzas na Cuba dia 9 di november. Un prome intento di e blokeo di e destroyer Mericano a tuma lugar den awanan internacional dia 14 di november, ora e barco a bira bay back mirando cu su ruta tabata blokea.
Dia 16 di november, e petrolero a haci un birada di 180 grado retomando su ruta inicial, prome cu ser intercepta atrobe riba madruga di 17 di november.
Despues di un di tres intento fracasa, e barco ta nabegando actualmente den Caribe na dies nudo cu destino desconoci.

E noticia ta bira conoci memey di e despliegue militar di Merca den Caribe, igual cu den Pacifico, contra cartelnan di droga, incluyendo e Cartel de los Soles, atribui pa Merca na e regimen di presidente Venezolano, Nicolas Maduro.
Mester menciona cu dialuna proximo ta bay drenta na vigor e designacion di Cartel de los Soles como organisacion terorista stranhero. Segun Secretario di Guera Mericano, Pete Hegseth, Pentagono lo dispone di un cantidad di opcion nobo pa e hemisferio occidental ta liber di narcotrafico.

Mexico: Autoridadnan ta aresta 7 bodyguard en conexion cu asesinato di alcalde

(AP) — Autoridadnan diabierna a aresta siete bodyguard sospecha di ta involucra den asesinato e luna aki di un alcalde popular den centro-occidente di Mexico, kende nan tabata supposed di ta protegiendo.

AP a mira al menos cinco di e sospechosonan aresta pa autoridadnan estatal y federal pa Uruapan diabierna, algun stap leu di e sitio unda alcalde Carlos Manzo a ser mata durante festividadnan di Dia de los Muertos dia 1 di november.
Despues, Ministerio Publico di Michoacan a bisa den un declaracion breve cu siete oficial publico, cu no a identifica, a keda aresta pa "nan probable participacion den homicidio agrava."

Un oficial familiar cu e operacion a bisa cu tur siete tabata bodyguard di Manzo. E oficial a papia den condicion anonimo.

Soldad, tropa di Guardia Nacional y agente estatal a hiba e sospechosonan for di un edificio den ciudad diabeirna, cerca di e plaza central unda un adolescente a tira Manzo. Atencion inmediatamente a bay riba detaye di seguridad di Manzo cu a faya den stop e asesino y e sospecho a crece ora a mustra cu e sospechoso a ser tira mata pa miembronan di e detaye di seguridad despues cu ya nan tabatine riba suelo.

Diaranson, autoridadnan Mexicano a anuncia e aresto di un homber cu nan a bisa tabata involucra den planea y ordena e asesinato. Nan a conecta e intento na e poderoso Cartel Jalisco Nueva Generacion, un di e gruponan di crimen organisa operando na Michoacan.
Esposa di Manzo a keda huramenta como alcalde di Uruapan despues di su asesinato.

Asesinato di e alcalde a pone presion renoba riba presidente Claudia Sheinbaum pa ahusta su strategia di seguridad. Dianan despues el a anuncia e Plan Michoacan, cu mientras ta gasta hopi pa programa social, tambe a inclui desplega 10mil tropa na e estado pa tuma control di varios organisacion criminal operando eynan.

Dr. Francisco Durán ta confirma cu Cuba ta enfrenta un epidemia di chikungunya

(CiberCuba) - Ministerio Cubano di Salud Publico (MINSAP) a confirma diabierna cu e pais ta conociendo un epidemia di chikungunya, cu transmision generalisa di e virus den henter e teritorio nacional.

E anuncio a ser haci pa Dr. Francisco Durán García, Director Nacional di Epidemiologia, durante su aparicion den e programa di television Buenos Días, unda el a provee un relato detaya riba e situacion epidemiologico compleho cu e pais ta enfrenta.

Segun datonan oficial presenta, 31.513 persona a ser diagnostica cu sospecho di chikungunya, un malesa transmiti pa e sangura Aedes aegypti, e mesun vector cu ta transmiti dengue.
E virus ta circulando actualmente den 14 provincia, 99 municipio, y 164 area di salud, loke, segun Durán, "ta constitui un epidemia sosteni."

E funcionario tambe a informa cu 753 caso sospechoso nobo di chikungunya y 847 caso confirma di dengue a ser raporta den e ultimo 24 oranan, demostrando e presencia simultaneo di ambos malesa den e pais.

"Nos ta experenciando un epidemia di chikungunya," e specialista a confirma, splicando cu e termino aki ta ser usa ora tin "un aumento den e cantidad di casonan di un malesa den un area geografico specifico cu ta persisti durante tempo."

Den contraste, el a specifica cu dengue ta mantene un patronchi endemico, cu un presencia continuo pero stabiel. Durán a señala cu 5.713 pashent ta keda hospitalisa cu sospecho di chikungunya, 5.607 di nan na cas y e resto den hospital.

Adicionalmente, 95 persona ta den unidadnan di cuido intensivo, 77 den condicion grave y 18 den condicion critico. Di e pashentnan grave, 63 ta bou di 18 aña, y entre e pashentnan critico, 16 ta mucha.
Durán a enfatisa e necesidad pa aumenta esfuersonan di saneamento den cas y luganan di trabou, y tambe pa busca atencion medico pa cualkier señal di advertencia, manera keintura prolonga, deshidratacion of perdida di conocemento.

El a aclara cu chikungunya ta provee inmunidad practicamente pa henter bida, aunke e por causa efectonan persistente y un recurencia di sintomanan despues di recuperacion. Tambe el a señala cu ainda no tin un vacuna efectivo contra e virus aki.

Durán a reconoce cu e situacion "ta keda hopi compleho," pero a sigura cu e sistema di salud "lo sigui traha pa resolve esaki mas tanto posibel."

Su declaracionnan no a trankilisa e poblacion, pasobra informenan tocante e virus aki tin lunanan caba ta circula. Hende ta kere cu e gobierno a tarda mucho pa enfoca su atencion riba e crisis di salud, specialmente mirando e caida di e sistema di cuido di salud di Cuba, cu ta andando pa añas.

Trinidad y Tobago:

Prome Minister ta apoya combersacionnan entre Merca y Venezuela, pero ta insisti riba honestidad

(TrinidadExpress) - Prome Minister Kamla Persad-Bissessar a bisa cu dialogo semper ta e miho opcion ora un ta bin na mesa cu honestidad, transparencia y no cu defensa continuo of nengamento di mal hecho. Persad-Bissessar tabata contesta preguntanan di e Express tocante e indicacion di Presidente Donald Trump cu Merca por papia cu Presidente Venezolano Nicolas Maduro.

"E miho manera pa soluciona problemanan ta pa medio di dialogo. Tin hopi problema urgente cu ta rekeri intervencion. Tin e problema cu narcotrafico y trafico di hende. Tin e problema di eleccionnan cu no ta liber y husto. Tin e problema di gangnan peligroso cu ta causa desaster den otro paisnan. Tin e problema di un crisis humanitario caminda miyones di ciudadano ta huy e regimen opresivo," Persad-Bissessar a bisa.

El a señala eynan cu tabatin yamadanan pa dialogo di otro partidonan pero e acercamento aki nunca no tabata berdaderamente fructifero y productivo pasobra hasta despues cu a tene discusionnan tin un regreso na e epicentro di un problema sin ningun solucion significante.

E Prome Minister a enfatisa, "Dialogo semper ta e miho opcion ora cu ta bin na mesa cu honestidad, transparencia y no cu defensa continuo of nengamento di haci malo. Mi ta sostene tanto dialogo como accion directo."

Diadomingo ultimo, presidente Trump a bisa cu Merca por papia cu Maduro. Esaki ta e prome biaha cu Trump a habri cualkier porta pa entretene combersacionnan cu e regimen di Maduro y por señala un caminda pa desbarata e presion militar intenso cu Merca a aplica den e region, dirigi na tuma accion di atake mortal contra barconan sospechoso narco-terorista.

Merca no ta reconoce Maduro como presidente di Venezuela, y e Departamento di Estado di Merca tin un recompensa di US$50 miyon bou di e Programa di Recompensa di Narcotica (NRP) pa informacion cu ta conduci na aresto y/of condena di Maduro pa violacion di leynan di narcotica di Merca.

Departamento di Exterior di Merca a lista Maduro como e lider di e Cartel de los Soles, cu ta responsabel pa traficacion di droga pa Merca.

LUNA DI LOCURA!
CUMPRA 2 LOTTO 5
Y HAYA 1 LOTTO 5 LOCO GRATIS!
CON PA HUNGA?
CU CADA COMPRA DI 2 LOTTO 5 RIBA E MESUN TICKET TA RICIBI 1 LOTTO 5 ADICIONAL LOCO COMPLETAMENTE **GRATIS** ARIBA E MESUN TICKET!
MAS BO CUMPRA, MAS TICKET LOCO **GRATIS** BO LO RICIBI!
PROMOCION TA VALIDO TE CU 31 DI DECEMBER
LOTTO Cambiando bida...
Pa mas informacion yama 525-7555 of bishita nos website lottoaruba.com
www.lottoaruba.com

Un figura di wax di Diana cu e famoso 'revenge dress' revela na Paris

(AP) - Prinses Diana a regresa Paris den wax diahuebs ora cu un di Europa su museo di wax mas bieu a revela un figura nobo di e Realesa Britanico den e asina yama "revenge dress," decada despues di su morto tragico den e ciudad.

E estatua a ser pidi na Paris despues cu e director di Grevin Museum a bishita Londres y a bay decepciona cu e semehansa di Diana na Madame Tussauds, causando cu el a comisiona su propio version segun oficialnan di e museo.

Grevin su figura di tamaño real - y hopi convincente - di e difunto Prinses di Wales ta bisti den un replica di e shimis preto cu Diana a bisti na un evento na Serpetine Gallery na Londres den 1994. E tabata e mesun anochi cu Rey Charles III - e tempo aki Prins Charles - a reconoce riba television cu e comete infidelidad cu Camilla Parker Bowles, awo Reina Camilla.

Pa Paris, e tributo ta carga un peso extra - "Lady Di" pa e Francesnan, ken te ainda ta usa e nomber cu afecto aunke el a pasa mayoria di su bida publico como un prinses - a fayece despues di un accident den auto den un tunel cerca di Seine den 1997, un fayecimento cu a yuda inmortalisa su persona den imaginacion di Paris, unda te ainda e ta presente den e flornan y notanan skirbi na man laga na sitionan pa conmemoracion informal.

Oficialnan di e museo a nota cu e revelacion a sucede riba e di 30 aniversario di un entrevista explosivo cu Diana a duna na BBC "Panorama," cual observadornan ta bisa a causa un golpi den e monarkia y e Reina.

Algun observador a nota tambe con e museo su invitado real mas nobo tabata posiciona leu for di esun di su ex casa famoso y suegra.

Novelista Frances Christine Orban, ken a skirbi "Mademoiselle Spencer," un novela imagina for di Diana su punto di bista, a bisa cu e figura tabatin hopi tempo spera.

El a yama e shimis preto un punto clave den Diana su storia.

"E shimis ta hopi significante di su liberacion pa motibo cu den e famia Real, preto ta bisti solamente pa funeral, y despues asina un shimis 'sexy' pa e Prinses di Wales, wel, esey no ta comun tampoco," el a conta. "Pues e ta dicidi di bisti hilchi y Louboutin. Bay Serpetine Gallery pa haci un impresion, pa su potret ser saca."

Grevin, funda den siglo 19, tin hopi tempo ta yena cu lidernan politico, artistanan, figuranan di cultura pop y tambe Realesa Britanico. Diana ta e mas recien den un cantidad creciente di streanan agrega na e museo pa refresca e coleccion y impulsa bishita na e sitio cu a atrae alrededor di 700.000 bishitante den añanan recien.

Noticia di e revelacion a filtra na Paris, te hasta prome cu mayoria hende a logra bay bishita esaki.

Diana lo ta den bon compania. Curadornan a pon'e banda di otro Realesa prominente cu a fayece na Paris - aunke siglonan prome: Marie Antoinette.

The Birdie
- CLUB HOUSE RESTAURANT -
Happy
THANKSGIVING
NOVEMBER 27 | 5:30PM
5-COURSES DINNER
$45 PER PERSON
TIERRA DEL SOL
GOLF COURSE
For reservations please call 586-7800 ext. 231 or 242
tdsba1@iberostar.com
opentable.com/thebirdie
tierradelsol.com

FIND US ON
BONDIA ARUBA
www.bondia.com
ALSO AVAILABLE ON

Concursante di Mexico victima di bullying ta gana corona di Miss Universo

(AP) - Fatima Bosch Fernandez di Mexico a ser corona como Miss Universo 2025 diabierna, marcando un victoria dramatico pa e muhe di 25 aña cu tabata den centro di un esenario turbulento di e concurso di beyesa popular tumando luga na Bangkok, ken a para contra bullying publico di un di e anfitrionnan.

E problemanan na e aña aki su evento a surgi for di e zundra fuerte cu Bosch a haya, cual a causa un controversia marca pa e acto di tur Miss den solidaridad den cual nan a cana bay, y un disculpa cu lagrima for di e organisador local cu a causa tur esaki.

Ora cu Bosch a keda anuncia como e ganadora, aplauso y grito a splota for di audiencia, cu banderanan Mexicano ta zwaai den laira.

Papiando cu media despues di su victoria, Bosch a bisa cu e lo kier keda recorda como "un persona cu a cambia un poco di e prototipo di kico ta un Miss Universo y un persona real cu ta duna su curason."

Tambe el a duna tributo na e concurso, describiendo esaki como un "plataforma cu ta fuerte pa motibo cu nan tin e espacio cu hende muhe ta buscando y tin un bos."

E prome runner-up tabata Praveenar Singh di Tailandia y Stephay Adriana Abasali Nasser di Venezuela a keda den tercer luga. Cerando e ciclo di e finalistanan tabatin Ahtisa Manalo, di Filipinas y Olivia Yace di Costa de Marfil den di 5 luga.

Na e ceremonia organisa dia 4 di november pa e mas di 100 concursante, director nacional Tailandes Nawat Itsaragrisil a zundra Bosch pa supuesto falta di cumplimento cu reglanan pa tuma parti den e actividadnan promocional local. El a yama guardianan di seguridad ora cu el a para pa defende su mes. Bosch a cana sali for di e sala, uni pa varios otronan den solidaridad, incluyendo Miss Universo di 2024, Victoria Kjær Theilvig di Dinamarca.

"Loke bo director a haci no ta respetuoso; el a yama'mi dom," Bosch a conta reporteronan Tailandes. "Si e ta kita bo dignidad, bo mester bay."

Nawat a insisti cu e no a yama su persona "dom."

Presidente di Miss Universe Organization, negociante Mexicano Raul Rocha Cantu, a publica un declaracion condenando Nawat su conducta como "agresion publico" y "un abuso serio."

Te hasta Mexico su prome presidente femenino, Claudia Sheinbaum, a comenta bisando na un conferencia di prensa den capital di su pais cu e kier "reconoce" Miss Mexico pa expresa su desacuerdo na un manera "digno."
E aña aki su competencia tambe a mira un reportahe cu dos hues mester a renuncia, cu un di nan sugiriendo cu tabatin un elemento di areglo den e concurso. E acusacion a keda nenga. Di manera separa, polis Tailandes a investiga e promocion ilegal di casino online como parti di e evento su publicidad.

Bosch su biografia oficial di Miss Universo ta bisa cu el a studia moda na Mexico y Italia y a enfoca riba crea diseñonan sostenibel y traha cu materialnan deshecha. El a bisa cu e tabata boluntario cu muchanan malo, promove conscientisacion ambiental y a participa den sostene migrantenan y problemanan di salud mental.

THURSDAY, 27 NOV
THANKSGIVING
AT BUCATINI
MARKET & CUCINA
@bucatini.aruba
3-Course Dinner | $64 per person
RESERVATIONS AVAILABLE EXCLUSIVELY ON OPENTABLE.COM
JOIA
BY IBEROSTAR

BONDIA ARUBA

Arubaanse Voetball Bond (AVB) cu carta pa clubnan miembro: Tin cambio den orario di wega

Diabierna Arubaanse Voetball Bond (AVB) a manda un carta forma na su clubnan miembro informando tocante e cambionan den orario di wega programa den Division Honor pa loke ta e speelronde number 4, cual lo tuma luga durante e weekend aki.

E federacion ta enfatisa cu e cambio den orario aki ta en conexion cu un evento programa pa Aruba Athletic Federation (AAF) durante dianan 22 y 23 di november di 4or di atardi pa 7or di anochi.

Pa e cuater partido programa pa AVB dia 22 y 23 di november, warm-up lo tuma luga parti patras di e golnan.

AVB ta spera riba e cooperacion di cada miembro mirando e situacion cu a presenta y ta enfatisa cu por tuma contacto libremente cu e Competition Director, Sr. Harvey Clement, via telefon 699-9895.

DIA:	FECHA:	ORA:	ROUND:	WEGA:			TERENO:	SCORE:
Diabierna	21-Nov-25	8:00PM	4	Bubali	vs	Estrella	CDGT	
Diasabra	22-Nov-25	7:30PM	4	Real Koyari	vs	Dakota	CDGT	
Diasabra	22-Nov-25	9:30PM	4	Nacional	vs	River Plate	CDGT	
Diadoming	23-Nov-25	7:30PM	4	Britannia	vs	Sporting	CDGT	
Diadoming	23-Nov-25	9:30PM	4	La Fama	vs	RCA	CDGT	

Cushinando cu Bon Dia

Bolo di chuculati sin forno

Ingredientenan pa e crema:
- 100 g di sucu
- 40 g di maizena
- 30 g de manteca
- 500 ml di lechi
- 2 dor di webo
- 1 tsp di vanila

Pa e reyeno y e cobertura:
- 200 g di buscuchi Maria
- 200 ml di nata pa hunta
- 1 bara di chuculati puur
- 1 cuchara di sucu glas

Preparacion pa e crema:
-Den un conchi, keinta e lechi na fuego medio cu esencia di vanila. Paga e stoof prome cu yega na herbe.
-Den un conchi apart, bati e dornan di webo cu e sucu te ora nan ta bon integra.
-Añadi e maizena y mescla bon. Agrega riba e mescla di webo un poco di e lechi cayente y evita e mescla bira mucho diki.
-Incorpora e mescla di nobo den e conchi cu e resto di e lechi cayente, y cushina na fuego medio abou, sin stop di draai, te ora e bira diki.
-Retir'e di e candela, agrega e manteca y mescla te ora e smelt y por integra bon.

Pa e reyeno y cobertura:
-Smelt e chuculati den microwave y bash'e riba e nata pa hunta, mesclando bon.
-Muha e buscuchi den un poco lechi y den un molde rondo di 20-22 cm di diameter, pone un capa di base.
-Cubri e buscuchi cu un capa di e crema pastelera friu.
-Repiti e proceso: un capa di buscuchi, un capa di crema, te ora no tin mas.
-E ultimo capa mester ta di cobertura di chuculati.
-Pone e bolo den frigidaire pa al menos 4 ora pa e por tuma consistencia y e sabornan por mescla bon.

Minister Gerlien Croes ta representando Aruba durante International Sports Conference na Corsou

Den su rol como Minister di Deporte di Aruba, Minister Gerlien Croes, a duna discurso durante e apertura diahuebs mainta den e International Sports Conference cu ta tumando luga e siman aki na Corsou.

E conferencia, organisa pa FDDK, ta reuni experto, politico, organisacion di deporte y partnernan regional pa trata temanan importante manera futuro di politica di deporte, inclusion, desaroyo deportivo y e rol cu deporte tin den progreso social. E programa ta inclui keynote speakers, sesionnan interactivo, panel discussions y presentacionnan di profesional deportivo for di region y internacional.

Minister Gerlien Croes a ser invita pa forma parti di e evento na nomber di Aruba, y den su discurso a elabora riba e importancia di cooperacion den Reino, e forsa di deporte pa uni comunidad, y e vision di Aruba pa un desaroyo deportivo sostenibel—cu ta inclui fortalecemento di infrastructura, participacion di hoben, promocion di talento y formacion di alianza duradero.

Segun Minister Gerlien Croes:"Ta un honor pa representa Aruba riba e plataforma internacional aki. Deporte ta uni nos como comunidad, ta habri porta pa nos hobennan y ta hunga un rol crucial den salud, comunidad y oportunidad economico. Door di comparti conocemento y traha hunto cu nos partnernan regional, nos ta construyendo un ecosistema deportivo mas fuerte."

Durante e conferencia lo ser trata temanan manera importancia di innovacion den deporte, turismo deportivo, politica deportivo innovativo, desaroyo di talento, infrastructura deportivo y e impacto di deporte den crecemento economico. E inclusividad di datos den deporte tambe ta di importancia, pa defini maneho den deporte y potencial pa innovacion den deporte. Minister Gerlien Croes tambe lo tene reunionnan bilateral cu partnernan regional, federacionnan di deporte y organisacionnan di desaroyo.

E International Sports Conference ta representa un oportunidad importante pa presenta Aruba su vision y ambicionnan den area di deporte, y pa fortalece colaboracionnan nobo na nivel internacional.

Torneo amistoso di softball y domino amistoso na veld di Aruba Juniors

Aruba Juniors 60 plus Softball Team ta organisa, diadomingo awo dia 23 di november, un torneo amistoso di softball. Banda di e weganan di Softball lo tin un torneo di domino.

E weganan di softball ta cuminsa 9:30 di mainta unda cu Astros y Surprise ta enfrenta otro. Pa 11or ta topa otro Deco's y Balashi Sunrise Stingers cu ta debuta den liga 60 di softball. Jani's y Tigers ta midi forsa cu otro pa 12:30. E ultimo wega di softball ta riba programa pa 2or y lo bay entre Boomerang y Sluggers.

Pa loke ta domino, Seroe Blanco Boys lo sinta na mesa cu Pluma Contenders pa 1or di merdia. E ganado di e wega aki lo enfrenta Bou Palo otro siman den a gran final. Siman pasa Bou Palo a duna Skina Dakota les di conta punto den domino. Bou Palo a gana cu score di 21 pa 7. Informacion cu nos a haya ta cu e guynan di Dakota a keda tur bruha di e sapatonan cu nan a haya. Fanaticonan di softball 60 plus y domino ta cordialmente invita pa pasa Aruba Juniors diadomingo awo. Manera custumber bar y cushina lo ta na ordo di un y tur.

A descubri un trampa pa rendier di 1.500 aña bao di ijs na Noruega

(InfoBae) — Un par luna pasa, un homber Noruego yama Helge Titland a haci un descubrimento importante durante un cana den montañanan di west Noruega. Riba e plano halto di Aurlandsfjellet den e region di Vestland, riba un haltura di mas o menos 1.400 meter riba nivel di lama, el a haya algun tronconnan grandi, corta, cu tabata sali for di e ijs cu tabata drentando den proceso di smelt. E descubrimento a resulta di ta e prome señal di un trampa pa rendier cu tin 1.500 aña, scondi bao di capanan di ijs y sneeuw cu a keda intacto pa varios siglo.

E region montañoso aki ta conoci pa su isolacion y condicionnan extremo, loke a permiti conservacion di restonan organico despues di hopi tempo y clima dificil. Su ubicacion isola y halto, leu for di rutanan cu ta usa pa e sector di turismo alpinismo, a causa cu e sitio a keda sin ser descubri te ora cu e ijs cu a smelt a expone e trampa.

Segun e Concilio di Condado di Vestland, "aña pasa un homber yama Helge Titland a descubri algun troncon corta den e area."

Analisis di expertonan di e Concilio di Vestland y di Museo Universitario di Bergen a confirma cu e structura ta data di e Epoca di Hero, mas precisamente na final di e Epoca di Hero Tempran, entre 500 AC y 550 AC. E trampa cu a ser descubri ta consisti di dos trampanan traha cu tronconnan robusto, usa pa guia, atrapa y mata rendiernan salvahe. Manera arkeologo di estado Øystein Skår ta bisa, "E structuranan cu nan a destapa ta e unico instalacionnan masivo di madera pa captura haya den ijs na Noruega, y posiblemente den henter Europa."

E metodo di captura, usando madera y structuranan extenso, ta unico. E trampa tabata diseña pa garantisa efectividad, guiando e rendiernan cu barera pa luganan caminda nan tabata spera, anticipando comportamento di e grupo y maximisando rendimento di tur dia.

Despues di e prome señal, teamnan di arkeologo y investigador a haci trabao di campo extensivo den e area, documentando e resto di e trampanan y recuperando artefactonan cu tabata exponi pa motibo di e ijs cu ta smelt. E sitio a mustra un tesoro arkeologico: cacho di rendier, puntanan di pijl traha di hero, un parti di arco y flecha, y diferente obheto di madera traha cu hopi cuido.

Entre e descubrimentonan mas notabel tin un broche traha for di cacho y un of mas riem decora—un piesa straño pa un haltura asina, cual su presencia ainda no tin splicacion.
Descubrimento di e "coleccion di suministro" aki ta indica cu e cazadornan tabata reserva hermentnan y arma na e sitio, kisas pa prepara pa un campaña di atrapa rendier mas prolonga.

Investigadornan ta kere cu un declinacion den temperatura den siglo 6 por a causa abandono di e trampa, cual despues a ser cubri den capanan nobo di ijs. Esaki ta splica e bon condicion di hopi di e obhetonan. Segun Leif Inge Åstveit, arkeologo di Museo Universitario di Bergen: "E trampa a ser construi na final di e Epoca di Hero Tempran, entre 500 AC y 550 AC."
Registro arkeologico y testimonio di experto ta destaca cu cazamento di rendier via trampa tabatin un rol central den sociedadnan Noruego di Epoca di Hero. E structura di e trampa, su sofisticacion y e esfuerso colectivo pa construi esaki ta sugeri cu trampanan tabata un componente clave di e economia local, posiblemente liga na carni, cuero y cacho—materialnan di hopi balor. Åstveit a agrega: "E trampa ta duna un idea di importancia cu pa atrapa rendier por a tin den un contexto social mas amplio durante Epoca di Hhero Tempran."
El a enfatisa: "Nos ta sospecha awor cu atrapa rendier salvahe tabatin un rol aun mas importante cu loke tabata pensa prome." E probecho di recurso natural, y en particular e specialisacion di atrapa rendier, por tabata un motor di desaroyo local, refleha den e complehidad di e instalacionnan.

E descubrimento na Aurlandsfjellet ta parti di un serie di descubrimentonan nobo cu ta duna un bista cada biaha mas completo di e strategia di atrapa bestia den prehistoria Noruego.

Den 2022, arkeologonan a identifica flechanan di 1.700 aña na banda di esconditeronan di piedra. Den 2023, nan a haya coleccion di palabruha di 1.500 aña — palonan di madera cu bandera chikito riba nan punta: "e rendiernan tabata spanta pa e banderanan, y asina nan tabata huy den direccion di e archero cu tabata wardando pa nan."

E trampa masivo di madera descubri awor ta amplia e registro di metodonan usa pa atrapa bestia den areanan di haltura halto.

Mientras ijs y sneeuw ta retira pa motibo di cambio climatico, e perspectivanan pa conservacion ta mas fragil. Tur obheto ta ser warda den un freezer special na e Museo Universitario di Bergen, caminda nan ta seca poco poco. Skår ta spera cu obhetonan por ser exponi den museo den futuro.

E tambe a adverti cu ijs cu ta smelt ta pone otro obhetonan na riesgo: "un di e desafionan actual ta cu obhetonan por disparce ora hende colecta nan," y el a agrega: "ora ijs disparce completamente, tur material di madera lo descompone rapidamente."

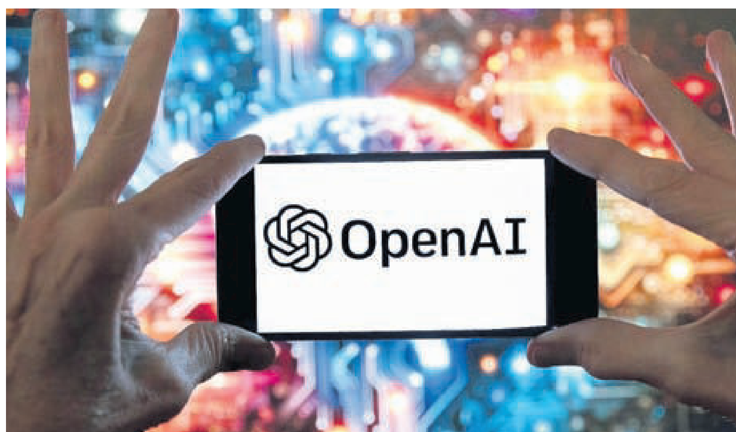
Proteccion di e sitio y maneho cuidadoso di e artefactonan ta un prioridad pa autoridadnan Noruego. Ora nan restaura y cataloga, e intencion ta pa expone e descubrimentonan den museo, pa facilita investigacion cientifico y conocemento pa publico.

OpenAI y Foxconn lo partner den diseño di hardware di AI y fabricacion na Merca

(AP) - OpenAI y Taiwan su gigante den electronico Foxconn a acepta bira partner pa diseña y fabrica ekipo clave pa centro di data pa inteligencia artificial na Merca como parti di un plan ambicioso pa fortalece infrastructura di AI Mericano.

Foxconn, cual ta haci server di AI pa Nvidia y ta arma productonan di Apple, incluyendo iPhone, lo ta co-disenador y desaroyador di centro di data AI cu OpenAI bao di e acuerdo, e companianan a informa den declaracionnan cu nan a haci por separa diahuebs y diabierna.

E productonan cu Foxconn lo fabrica na su facilidadnan Mericano ta inclui cable, red y sistemanan di energia pa centronan di data di AI, e companianan a bisa. OpenAI lo tin "acceso trempan" pa evalua y posiblemente cumpra nan. Foxconn tin fabrica na Merca, incluyendo Ohio y Texas. E acuerdo inicial no ta inclui obligacionnan financiero ni tampoco compromisonan di compra, e declaracion a bisa.

Foxconn, cual ta fabricante bao contract, ta tumando accion pa diversifica su negoshi, desaroyando vehiculo electrico y adkiriendo otro companianan di electronico pa crea su propio productonan. "E partnership aki ta un paso den direccion di garantisa cu e tecnologianan clave di e era di AI ta construi aki," Sam Altman, CEO di OpenAI a bisa den e declaracion. "Nos ta kere cu e trabao aki lo fortalece liderazgo Mericano y yuda garantisa cu e beneficionan di AI ta ampliamente comparti."

Sinembargo su plannan di gasto masivo a preocupa inversionistanan, treciendo dilanti pregunta tocante su habilidad di por recupera back su inversionnan y keda un modelo cu ta genera ganashi. Altman a bisa e luna aki cu OpenAI, e compania funda den 2015 y creador di ChatGPT, ta anticipa di yega mas di 20 biyon dollar den ganashi anual e aña aki, creciendo na "centenares di biyones pa 2030."

Foxconn su prijs di accion na Taiwan a aumenta cu 2o% te awo e aña aki, conhuntamente cu e aumento den prijs pa varios di e companianan di tecnologia cu ta sacando beneficio for di e impacto y demanda pa AI.

E compania di Taiwan su ganashi neto den e kwartaal di juli pa september a aumenta cu 17% for di e aña anterior na net mas cu 1.8 biyon dollar, cu ganashi for di su negoshinan di red y tambe di cloud, incluyendo server pa AI y contribucion na mayoria negoshi.

"Nos ta kere den e importancia di e industria di AI y cu esaki ta creciendo significantemente," Liu a bisa durante Foxconn su yamado pa ganashi e luna aki.

"Mi ta hopi optimista tocante e desaroyo di AI proximo aña , y ta anticipa cu nos cooperacion cu clientenan grandi y partner lo bira uno hopi mas cercano ainda," Lu a declara.

Sony, Warner y Universal ta firma acuerdo di licencia di musica AI cu Klay

(AP) - E companianan di musica mas grandi na mundo a yega acuerdo di AI cu un compania poco conoci yama Klay Vision, e companianan a anuncia diahuebs.

Esaki ta marca e mas recien den un serie di acuerdo cu ta trece dilanti con e tecnologia ta impactando e industria di musica su model di negoshi.

Warner Group Music, Universal Music Group y Sony Music Entertainment y nan brasa publicista, tur a firma acuerdonan separa cu Klay, segun un anuncio publica riba Warner su website.

Esaki ta bini un dia despues cu Warner a cera dos otro acuerdo involucrando inteligencia artificial, cu e companianan Udio y Stability AI.

E acuerdonan aki lo yuda Klay "sigui desaroya experiencia di musica pa fanaticonan, usando e potencial di AI, mientras cu ta respeta completamente e derecho di artistanan, escritornan y tur esnan cu tin derecho," e anuncio a bisa.

Klay tin tempo trahando cu e industria di musica riba un "cuadro pa licencia pa un experiencia di musica podera pa AI" y a crea un "model di musica grandi" cu a train solamente usando musica pa cual nan ta tin un licencia.

Sospechoso di hacking Ruso busca pa FBI deteni na isla resort Tailandes

(AP) - Polis a detene un hacker Ruso sospecha na e isla resort Tailandes, Phuket, ken tabata busca pa FBI bao acusacion cu e ta tras atakenan cibernetico contra Merca y agencianan gubernamental Europeo, oficialnan a bisa.

E persona di 35 aña, cu a drenta Tailandia riba dia 30 di october na Phuket Airport, a keda deteni anteriormente e luna aki na su hotel y awo ta deteni cu extradicion pendiente, polis Tailandes a bisa.

E sospechoso su nomber no a keda revela sinembargo agencia di noticia estatal Ruso, Russia Today, a identifica su persona como Denis Obrezko, un nativo di Stavropol. El a reporta cu su familiarnan a confirma e detencion dia 6 di november y tabatin plan di lucha contra su extradicion pa Merca.

Den un e-mail diahuebs, U.S Department of Justice a nenga duna comentario tocante e posibel extradicion of duna otro detaye. U.S State Department y oficialnan Mericano na Tailandia tambe a nenga duna comentario.

Minister di Exterior Ruso y embahada Ruso na Tailandia no a responde na peticion pa comentario, pero Rusia su consul general na Phuket, Yegor Ivanov, a bisa agencia di noticia estatal Ruso Trass cu e consulado a "ricibi notificacion di e detencion di un ciudadano Ruso bao cargo di comete un crimen di informacion tecnologico."

"El a keda deteni dia 6 di november y transferi pa Bankok e mesun dia aki," Ivanov a bisa, sin provee mas detaye.

Ilya Ilyin, hefe di e seccion consular di e embahada Ruso na Tailandia, a conta Tass dialuna cu diplomaticonan Ruso a bishita e sospechoso den prison na Bangkok.

"Empleadonan di e embahada a haci un bishita consular na e ciudadano Ruso cu ta deteni bao peticion di Merca," Ilyin a bisa, agregando cu e embahada ta areglando pa e por topa cu su familiarnan.

Tailandia su Cyber Crime Investigation Bureau a bisa den un declaracion dia 12 di november cu e tabata un tip di FBI cu e hacker di clase mundial tabata biahando pa Tailandia y esaki ta loke a conduci na su detencion na Phuket cu un orden di detencion internacional.

Den e entrada hudicial, polis a confisca computer, laptop, telefon mobil y carteranan digital, segun polis su declaracion, agregando cu oficialnan di FBI tabata pendiente pa e detencion.

Varios outlet di media a reporta cu Aleksey Lukashev, un otro sospechoso di hacking Ruso di 35 aña cu ta busca pa FBI cu tin laso na inteligencia militar Ruso, y a keda deteni na Phuket e siguiente dia.

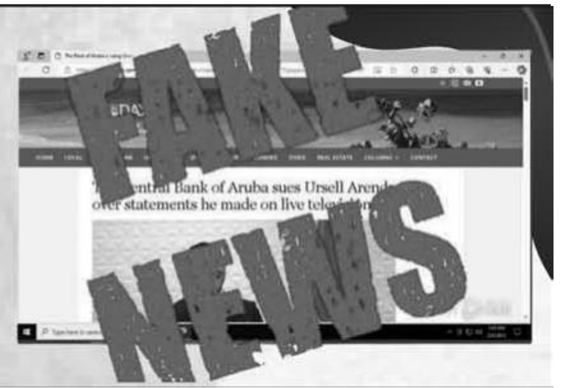
Polis Tailandes a bisa sinembargo, cu tabatin solamente un detencion y cu U.S Department of Justice a conta The Associated Press cu Lukashev ta keda un "fugitivo busca."

E peticion formal pa Obrezko su extradicion a ser haci caba sinembargo no ta cla te ainda con largo e proceso pa su extradicion lo tarda.

Keda alerta pa estafa riba rednan social!

No click riba aviso paga (sponsored ad) cu ta usando imagen di Aruba Today.
Bishita solamente e pagina oficial di Facebook, Aruba Today News, of e website www.arubatoday.com.

Si bo haya algun problema, nos t'ey pa yuda: bondia.aruba@gmail.com

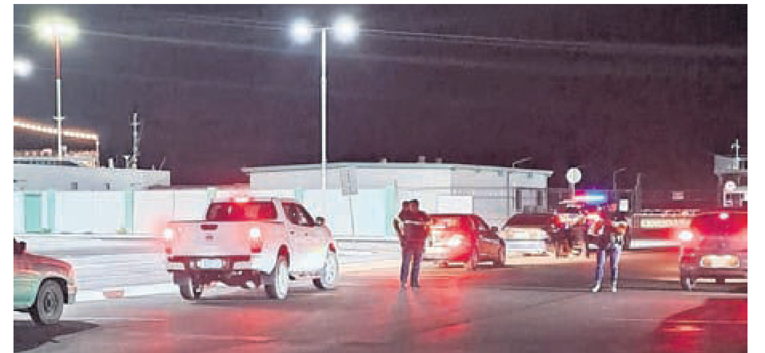
Control den trafico ta sigui

2 detencion y 77 boet reparti den Oranjestad

Diadomingo ultimo Polis di Districto Oranjestad a tene un control di trafico na diferente puntonan strategico den Oranjestad.

Den total a controla 189 vehiculo di motor y a reparti 77 multa. E multanan tabata entre otro pa rijbewijs, belasting, keuringskaart, safety belt, seguro y otro infraccionnan. Durante e control di trafico tabata tin dos detencion.

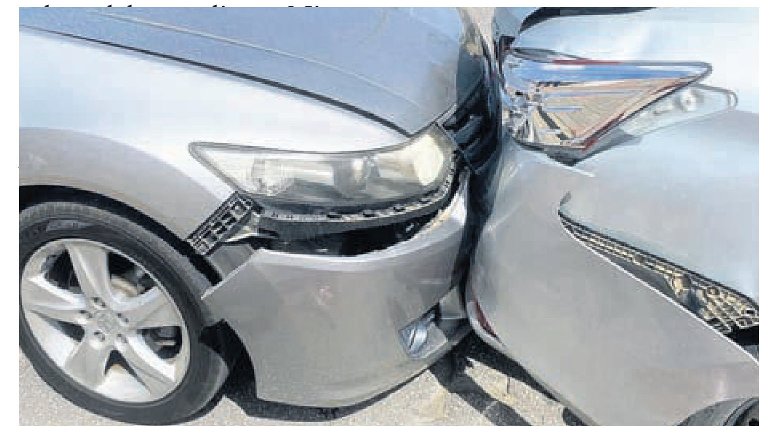
Cuerpo Policial ta keda recorda pa percura bo tin bo documentonan na ordo. Nos controlnan den trafico ta sigui. Percura pa abo tin bo amigo responsabel y sigui reglanan di trafico pa evita un boet indesea.

Accidente di cadena cu 4 auto envolvi y un persona herida

Diahuebs merdia a drenta informe di un accidente cu hende herida na Dilanti e pompstation di gasolin na Paradera. Mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente di cadena cu 4 auto envolvi unda e chauffeur di un Honda Accoord no a regula su velocidad ni a mantene distancia y a bay dal duro tras di un Toyota Yaris manda esaki bay dal un Kia Rio cual consecutivamente

Entrada hudicial madruga tempran na Sabana Liber!

Diabierna mainta despues di un investigacion largo di un caso di droga, polis porfin a logra diabierna mainta tuma accion contra un sospechoso.

E identidad di e persona cu a ser deteni ainda no a ser duna ya cu ta trata di un caso hopi cera unda lo por spera mas detencion. Ministerio Publico ta retene e informacion aki te ora cu e caso ta keda cla.

Chauffeur di UTV a desvia pa un auto grandi cu tabata bin riba dje y a dal den cadushi

Diahuebs atardi a drenta informe di un accidente cu hende herida na Franse Pas. Mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente unda chauffeur di un UTV a desvia pa un auto grandi cu tabata bin riba dje y a bay dal den cadushi den mondi. E auto grandi a sigui core pay. Na yegada di e ambulance nan a atende e tres victimanan cu a resulta herida. Polis ta investigando e accidente aki unda e chauffeur di e auto grandi a bay.

BONDIA ARUBA

Israel a firma contract pa amplia su sistema di defensa aereo "Iron Dome"

(InfoBae) — Ministerio di Defensa di Israel a anuncia diahuebs e firma di un contract multi-miyonario cu Rafael pa amplia produccion masivo di e sistema di defensa aereo Iron Dome.

E acuerdo a ser firma na Tel Aviv pa e director general di e portafolio, Amir Baram, den presencia di funcionario di e sector, despues di un proceso di negociacion cu mesun ministerio a describi como exhaustivo.

Bao di e reglamento di e acuerdo, Rafael lo suministra un cantidad significante di interceptornan pa e sistema di defensa misil Iron Dome, considera un fundeshi fundamental di defensa Israeli. Minister di Defensa Israeli, Israel Katz a enfatisa cu Iron Dome a establece su mes como "un di e miho sistemanan di defensa aereo den historia," destacando su rol esencial den proteha e espacio aereo di Israel y den intercepta cu exito miles di menasa proveniente di Gaza, Libanon y otro zona di conflicto.

Katz a considera cu firma di "e contract historico aki ta representa un avance strategico" pa e pais, pasobra "e ta fortalece de manera significante e capacidad di defensa aereo contra adversarionan cu ta sigui persisti den nan esfuersonan pa menasa e seguridad di Israel."

E funcionario tambe a resalta cu e acuerdo ta refleha "e aliansa fuerte cu Merca y e cooperacion entre e dos nacionnan."
Den e sentido ey, el a menciona cu trahando hunto cu Washington lo permiti nan "desaroyo y perfecciona e sistema di defensa aereo mas avansa den mundo," garantisando e seguridad nacional di Israel y su superioridad strategico pa e proximo decadanan.

E fondonan pa e contract ta bin di un pakete di yudansa Mericano di 8.7 biyon dollar aproba door di Congreso na april 2024. Di e total aki, 5.2 biyon ta destina specificamente pa modernisacion di sistema di defensa aereo den Israel, cifra cu ta sostene ampliacion di produccion y reforsa e sistema Iron Dome.

Riba 28 di mei, ehercito Israeli a confirma e uso di tecnologia laser pa intercepta misil y drone durante e ofensiva militar contra e grupo Hezbollah riba e frontera cu Libanon, cu ta sigui te dia di awe.
E anuncio a marca e despliegue operacional di e sistema laser di defensa aereo Magen Or, cu a ser desplega decenas di biaha durante e campaña, segun medio Israeli, cu "un probabilidad di intercepcion hopi halto."

Minister di Defensa a enfatisa den un comunicado cu "e sistema laser ta e arma di futuro pa Estado di Israel. Ora mi a asumi mi cargo, mi a ordena aceleracion di desaroyo y despliegue di e sistema, comprendiendo y reconociendo su importancia vital." Katz a agrega cu e sistema "ya ta defende e shelo di e pais cu efectividad y ta logra resultado operacional remarcabel."

E innovacion tin como meta completa e sistema di defensa aereo Iron Dome, cual gasto pa cada misil interceptor ta yega decenas di miles dollar. E sistema laser, na su banda, ta permiti un respuesta mas barata y mas rapido na menasa aereo, reforsando e capacidad defensivo di Israel contra atake simultaneo y varios obhetivo.

Pareha di Michigan acusa di gana 74 miyon di dollar door di emplea inmigrantenan indocumenta

(InfoBae) — Un pareha di Plymouth, Michigan ta enfrenta cargo federal pa supuestamente a emplea mas cu 200 inmigrante indocumenta den nan negoshi di plomeria cu ta opera na nivel nacional, generando un ingreso calcula 74 miyon di dollar y hospedando hopi di e trahadonan den motel y cas cu no ta cumpli cu standardnan, segun documentonan di corte presenta na New York.

E caso, cu ta bini di un investigacion federal di 5 aña, ta envolve Moises y Raquel Orduna-Rios, doñonan di Orduna Plumbing Inc., cu por enfrenta te 10 aña di prison y un multa multimiyonario.

Documentonan di corte, cu a bira publico dia diahuebs 18 di november, ta indica cu investigadornan federal a cuminsa e caso ora nan a mira un di e vannan di e compania para na un motel na Amherst, New York. Eynan mes, e agentenan a detene un grupo di inmigrante indocumenta cu a identifica Moises Orduna-Rios, presidente di compania cu ta basa na Michigan cu operacionnan na New York, North Carolina y Ohio, manera nan "hefe".

Mediante siguimento, monitoreo di transaccion financiero y intercepcion di mensahe e agentenan a reuni prueba contra e pareha durante varios aña. Segun documentonan, e trahadonan indocumenta tabata ricibi entre $800 y $1.500 pa siman y, den algun caso, nan gasto di hospedahe tabata cubri.

Condicionnan laboral y hospedahe

Segun fiscalia, entre 2022 y 2024, Orduna Plumbing a emplea 253 hende, di cual solamente seis tabata autorisa legalmente pa traha na Merca. Documentonan ta indica cu e acusadonan tabata tuma paspoort di nan trahadonan y tabata hospeda nan den condicionnan sobresatura

den cas of camber di motel.

Durante un inval na New York, agentenan a haya 5 van di compania para pafo di un cas geel, y 9 trahado bibando den apenas tres camber. Durante e investigacion, 23 trahadonan indocumenta a keda deteni.

Na december 2024, un agente a tuma contacto cu un empleado na un depot di vehiculo. E empleado a ofrece hospedahe, herment y hasta un team chikito. Despues di indica cu e persona tabata ilegal den e pais, e empleado a bisa cu esaki "no tabata un problema" pa duna trabao.

Mensahenan entre empresario y empleadonan tambe tabata inclui regla pa mantene e cas y hotelnan limpi. Orduna-Rios a insisti: "No sali for di van cu tera den sapato, no laga sushi ora bo sali di camber, MI TA SER COBRA GASTO PA ESEY, no activa ningun alarma, MI TA PAGA SI NAN NOTA."

E tambe a adverti tocante un posibel inval di ICE:"No preocupa pa e trabaonan, mi a investiga y nan no por drenta e proyecto si nan no tin ordo y no notifica e compania. Si algun hende adverti mi, lo mi bisa… Pa bo seguridad, tur hende tin cu tin hopi cuidao."

Situacion actual di e caso

Moises y Raquel Orduna-Rios, actualmente den libertado bao fiansa, ta warda nan proximo presentacion den corte na New York dia 2 di december. E carga por resulta den 10 aña di prison pa cada un y un multa te $3.000 pa cada empleado indocumenta cu nan a contrata.

Te awor, no tin representacion legal registra pa nan, y no tabata posibel pa haya un reaccion directo di e acusadonan.

Aruba One Happy Island Lions Club den colaboracion cu POH

A tene charla informativo tocante diabetes na St. Dominicus College

Dia Mundial di Diabetes, Aruba One Happy Island Lions Club, den colaboracion cu POH (Praktijkondersteuners Huisartsenzorg) a brinda un charla educativo y interactivo na St. Dominicus College. Un grupo grandi di studiante a participa y a pone bon atencion durante tur e presentacion.

E charla tabata orienta pa:

- Duna conocemento basico riba diabetes
- Splica e diferencia entre diabetes tipo 1 y tipo 2
- Enfatisa importancia di come salu, bebe awa y move mas
- Motiva muchanan pa tuma decision saludabel pa preveni diabetes tipo 2

Un di e parti mas dibertido tabata e wega educativo Kahoot, caminda e muchanan a hunga cu entusiasmo riba preguntanan relaciona cu diabetes y estilo di bida saludabel. Nan a mustra gran conocemento y curiosidad riba e tema. Na final, e alumnonan a ricibi un appel cu e mensahe: "Bo mes tin cu cuida bo curpa! Come fruta, bebe awa, move bo curpa!"

E muchanan tambe a haya un foyeto cu informacion importante.

Aruba One Happy Island Lions Club ta sigui compromete cu educacion y conscientisacion den nos comunidad. Nos ta kere cu inverti den nos hubentud ta forma e base pa un futuro mas saludabel. Hunto nos ta crea conocemento. Hunto nos ta preveni. Hunto nos ta sirbi. Bo kier yuda of bira un Lions Friend? Tuma contacto: 568-0829 of ohilclubaruba@gmail.com

Resultado Sorteo
21 november 2025

Alexander

Cadena Alexander Lottery ta presenta resultado di weganan di suerte

DIARIO	KORSOU	SUPER4	FLAMINGO
3163	2691	2217	3653
1314	6015	SUPER5	7418
1470	1126	-	0116

MERDIA

CAT4CHI Sorteo # 4810	6660
	9959
	5602
MULTI-X	FP
BIG 4 Sorteo # 4810	4226
MULTI-X	X2
1OFF Sorteo # 2866	8790
ZODIAC Sorteo # 4810	7473
	Virgo
LUCKY 3 Sorteo # 1684	082
MULTI-X	X2

ANOCHI

CAT4CHI Sorteo # 8707	0961
	4547
	4576
MULTI-X	FP
BIG 4 Sorteo # 7751	4175
MULTI-X	FP
1OFF Sorteo # 2456	7876
ZODIAC Sorteo # 6510	8360
	Virgo
LUCKY 3 Sorteo # 1440	897
MULTI-X	X3

LOTTO 5

Sorteo #		Joker / Letter
0	x Jackpot	Proximo Jackpot
0	x Match 4+	320.000,-
0	x Match 4	
0	x Afl. 12,00	

LOTTO DI DIA — 01-02-19-20-27

Sorteo # 7016		Proximo Jackpot
0	x Jackpot	52.000,-
9	x Match 4	
170	x Afl 8,00	

MINI MEGA — 04-10-27-30

Sorteo # 1821		Mega Ball 14
0	x Jackpot	Proximo Jackpot
0	x match 4	270.000,-
4	x Afl. 500,00	
66	x Afl 50.00	
58	x Afl.15,00	

MINI MEGA MEGA PLUS: **Afl. 370.000,-**

KORSOU Sorteo #

Diferente articulo ta buscando nan doño

Bin wak na warda di Polis Oranjestad

Cuerpo Policial Aruba ta organisando un Bin wak miho conoci como "kijkdag" na Warda di Polis Oranjestad.

Bo a perde bo articulo den un of otro forma? bo por pasa libremente na e warda menciona pa reconoce bo articulonan. Pa abo por prueba cu bo ta doño di e articulo, tin algun rekisito mara na esaki cu bo mester cumpli cune.

E siguiente documentonan cu bo mester bin cune ta:

- ID valido,
- Un rijbewijs valido,
- Paspoort valido y of
- Un comprobante of recibo di e articulo cu bo a cumpra of ta doño di dje,

E invitacion ta keda na nos comunidad pa por pasa diasabra 22 november 2025, entre 9'or mainta te cu 2'or di atardi na Warda di Polis Oranjestad situa na Paardenbaaistraat.

Cas Di Cultura
Vondellaan 2 Aruba
297-582-1010

F A D A
Campanastraat 5 Aruba
297-583-2999
297-583-9610

F A V I
Primavera 233 Aruba
297-582-5051
297-582-5222

F E P O
Engelandstraat 15 Aruba
297-583-1016
297-583-6607

Fundacion Contra Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo Aruba
Irenestraat 21 Aruba
297-588-1179

Fundacion Pa Nos Muchanan
Cumana 2 Aruba
297-583-4247

Fundacion Tel Pa Hubentud
Wilhelminastraat 19 Aruba
297-588-6138

Koningin Wilhelmina Fonds
Spinozastraat 9 Aruba
297-582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8 Aruba
297-588-9999

Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel.297-582-2219
Fax 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Avenida Milio J Croes 17 B Aruba
297-588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.com

Stichting Fundacion Guia Mi
George Madurostraat 34
297-582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1 Aruba
297-582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord
(close to the hotels)
Tel: 736-2952 or
593-7081

Dokter na warda

Oranjestad	San Nicolas
Hospital	**Imsan**
7:00 pm / 10:00 pm	**24 ora**

Botica na warda

Oranjestad:	**San Nicolas:**
del Pueblo:	Aloe:
Tel. 582 1253	Tel. 584 4606

EMERGENCIA 911

POLIS

Oranjestad	100
San Nicolas	104
Santa Cruz	105
Noord	107
Tip Line	
11141	
Brandweer	115
Ambulance	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

BOTICA

Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

UTILIDAD

Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

FUNERARIA

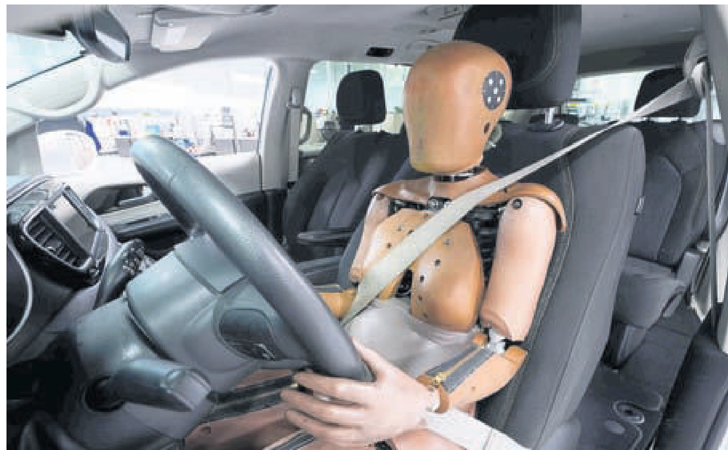
Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444
Ad Patres	584-2299

Aruba Transfer Tour & Taxi C.A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

Merca: Departamento di Transporte ta promove un 'crash test dummy' femenino cu ta representa mas hende muhe

(AP) - Gobierno Mericano diahuebs a lansa un diseño di 'dummy', cual ta popchinan cu ta representa ser humano den testnan, cu defensornan ta pensa lo yuda haci autonan mas safe pa hende muhe.

Departamento di Transporte lo considera usa e dummy aki den gobierno su testnan pa accidente na momento cu adopta un regla final, e agencia a bisa den un comunicado di prensa.

Hende muhe ta 73% mas probabel di keda herida den un accidente frontal, y nan ta 17% mas probabel di perde nan bida den un accidente, compara cu hende homber.

E dummy standard pa accident usa den National Highway Traffic Safety Administration su test di vehiculo a keda desaroya den 1978 y ta crea cu forma di y ta crea usando un homber di 175cm y 78kg. E dummy femenino ta mas chikito y tin un jacket di rubber pa representa pecho di hende muhe. Esaki ta test rutinariamente den asiento di pasahero of patras pero poco biaha ta test cu esaki den asiento di chauffeur, aunke e mayoria di e chauffeurnan cu rijbewijs ta hende muhe.

E dummy femenino nobo cu e departamento kier usa ta refleha di manera mas actual e diferencia entre hende muhe y hende homber, incluyendo e forma di e nek, pia y demas partinan di e curpa. E ta yena di mas di 150 sensor, segun e departamento a bisa.

Algun fabricante di auto Mericano ta dudoso, argumentando cu e model nobo posiblemente ta exagera riesgonan di herida y ta debilita e balor di algun funcion di seguridad manera seatbelt y airbag.

Legisladornan y secretarionan di transport di e ultimo dos administracion presidencial a expresa sosten pa reglanan pa test di accident nobo y rekisitonan di seguridad pero desaroyo di esaki ta poco poco.

Senadornan Mericano Deb Fischer, un Republicano for di Nebraska y Tammy Duckworth, un Democrata di Illinois, ambos a publica delcaracionnan dunando bon bini na e dummy femenino aki.

"Cualkier progreso aki ta bon pa motibo cu simplemente no tin un bon motibo dicon hende muhe ta mas probabel di ta herida of fayece den accidente cu auto," Duckworth a bisa.

Fischer a introduci legislacion, She Drives Act, cu lo rekeri e dispositivonan di test mas avansa disponible, incluyendo un 'crash test dummy' femenino. Duckworth ta co-sponsor.

"For di hopi tempo caba ta necesario pa haci e standard di test aki permanente, cual lo yuda salba miles di bida y haci e cayanan na Merca mas safe pa tur chauffeur," Fischer a bisa.

E departamento a bisa cu e specificacionnan nobo lo ta disponibel pa fabricantenan por construi modelnan y pa e industria di veiculo por cuminsa test esaki den vehiculo.

Pronostico di tempo

Tempo:
Awe tardi y awe nochi: parcialmente nubia y generalmente seco
Den marduga y mañan: parcialmente nubia cu un posibel awasero pasahero

Temperatura maximo 32 grado Celsius
Temperatura minimo 27 grado Celsius
Indice di calor (heat index) den y rond di oranan di merdia: 33 pa 40 grado Celsius
Uv index: 9

Bahada di solo: 6:11pm
Subida di solo: 6:40am

Biento:
Modera for di direccion generalmente oost; forsa 3 te 4 (12 te 30km/ora, 07 te 16 nudo).
Durante di dia basta fuerte den rafaga; forsa 5 (31 te 39km/ora, 17 te 21 nudo)

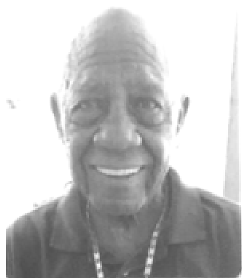
Situacion general di tempo:
Humedad persistente debi na condicionnan levemente instabil, lo pone temporalmente algun area di nubia pasa riba e isla. Esakinan por produci specialmente den oranan di marduga y mainta di diabierna localmente un awasero breve.

Condicionnan maritimo/ estado di lama:
Na partinan protege di costa: keto cu olanan rond di 1 pia.
Na partinan zuid: trankil cu olanan di 1 te 2 pia.
Na partinan oost te noordwest di costa: trankil te modera cu olanan alrededor di 3 pa 4, localmente 5 pia.

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory

"Dios ta amor…. Y amor ta Dios, maske mi no ta na e mundu aki, tur dia lo mi ta banda di boso Curason, mi por stèns di loke Señor ta hasi"
Salmo 33:

Gradecido pa tur locual el a hasi pa nos, nos ta partisipá fayecimento di nos kerido defuntu:

Edgar F. Antonio

Mihó conocí como "Boy"
*16-10-1930 -†18-11-2025

Na nòmber di su:
Esposa: † Martina Antonio

Yiu: Janine Rojas

Nietanan:
Jaydivjene Hato y Thomas Hyacinme
Irviljen Hato

Bisañeto: Jayvendell Hyacinme

Rumannan:
Norma Antonio
Rozarita Rafael - Antonio
Presilia Melfor - Antonio
Edith Maxwell
Celso Maxwell
Atala Antonia - Maxwell

Sobrinonan:
Eric, Meredith y Rignald (Papito) Rafael
Ester Didier Rafael
Sherwin, Neubert, Sherrel Melfor
Lyzandra y Shaughnessy Maxwell
Allan Seferina
Shannon Jansen
Jurella Cordilia- Antonia
Robert y Mildred Antonio
Nainomie Calmera
Shayenne Maria

Tur ku nan respektivo famianan.

Cuñánan:
Teresita Marcano
Edwina Croes

Ihá; Jhon Croes

Famianan: Croes, Edwards, Hyacinme, Maria, Marcano, Calmera, Hato, Antonio.

Komader y kompader, amigunan, bisiña y konosínan.

Acto di entiero lo tuma lugá **djasabra 22 di novèmber 2025 di 14:00 pa 16:00 na Misa Birgen Fatima Dakota**. Despues nos ta hiba e defuntu na su último lugá di sosiegu ku ta **Santana Catolico na Playa**.

Promé i despues di entiero nos **NO** ta risibí bishita di condolensia na kas.

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada.
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
pa mi bolbe haya forsa".
Salmo: 23

Cu inmenso amor y gratitud pa tur locual el a nifica pa nos, ta anuncia fayecimento cristian di

Egbert Roderick Arendsz

***26-07-1973 - †14-11-2025**

Na nomber di su
Mayornan:
Edwin P. Arendsz & †Rita C. Arendsz-Croes

Ruman: Irwin & Shelly Arendsz

Subrino: Kyle & Sammantha Arendsz

Tanta y Omonan:
Lucia & Boi Croeze-Croes
Ovi & José Croes-van Hoek
Olivia & Nico Duarte-Croes
†Elsie & Ronny Croes-Croes
Robby & Melva Croes-Yanez
Evelyn & Franklin Ruiz-Croes
Benita Britt-Croes
Des Croes
Rina Croes
Edgar & Wina Croes-Werleman
†Edna & †Jan Meelis-Arendsz
Walter & †Sheila Arendsz-de Cuba
Aura & †Juan de Cuba-Arendsz
Erica Arendsz
†Diana & Remigio Wever-Arendsz
Edwina & John Fellerhoff-Arendsz
Eric & Ludwina Arendsz-Kock
Imelda & Jorge Medina-Arendsz
Franklin & Ineke Arendsz-Rijnders

Primo y Primanan y nan famia:
Haime Croeze, Wendy Koffy-Croeze, Enid Croeze, Alan Croes, Edith Wigman-Croes, Indra Hassell-Duarte, Sergio Duarte, Iraida Duarte, Jorge Duarte, Ronella Croes, Ernon Croes, Silvia Croes, Cedric Croes, Renzo Ruiz, Liza Ruiz, David Britt, Daniella Britt, Nicole Croes, Cindy Croes, Marcel Meelis, Gisèle Acosta-Meelis, Rouel Meelis, Randolph Arendsz, Gina Habibe-Arendsz, Aldrick Arendsz, †Juan de Cuba, Jane Lanooij-de Cuba, †Rene de Cuba, Suzette Maria-de Cuba, Franklin Lin, Michael Lin, Alwyn Lin, Ricky Lin, Remi Wever, Raymond Wever, John Jr. Fellerhoff, Ilonka Zimmerman-Arendsz, Echi Arendsz, Derick Arendsz, Jordan Geerman, Anthony Medina, Gino Arendsz, Alissa Arendsz

Madrina y Padrino:
Olivia Duarte-Croes y Franklin Arendsz

Ihanan: Kyle Arendsz y Cindy Croes

Bon amiga Yanais Arends
Demas amigo y amiganan

Un danki special na e team di ambulance y di Intensive Care Unit na HOH.

Famia Arendsz y Croes ta invita bisiñanan, amigo y conocirnan pa acto di entiero cu ta tuma lugar diasabra 22 di november 2025 pa 4 or di atardi na Misa Inmaculada Concepcion na Santa Cruz. For di 1 or e restonan mortal lo ta reposa den misa.

Ta lamenta cu despues di entiero no por ricibi bishita di condolencia na cas.

Lo tin un box disponibel na misa pa Centro Diabetico Aruba pa esnan cu kier haci un donacion.

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory

Laga tur loke ta spera mi ta bunita. Laga tur locual cu mi encontra na caminda ta bunita. Laga tur locual cu mi laga atras keda bunita y laga esakinan termina den tur bunitesa.

A bai sosega den brasa di Senjor:

Francisco Caracciolo Eckmeyer

"Chico of Opa Chico"
(*04-06-1937 – † 15-11-2025)

Na nomber di su esposa:
Marietje Eckmeyer-Bergrok

Yiunan:
Natalie (Jacky) Starke-Eckmeyer y juinan:
Rosley Starke y famia
Desley Starke y Maraja Heronimo y famia
Angeline Roumou-Eckmeyer y Gino Roumou y jui:
Braxton Carrilho y Stefanie Biharie
Franklin y Maria (Nita) Eckmeyer-Tromp y juinan:
Kymberley Eckmeyer y Dylon Kampwart y famia
Jason Eckmeyer

Tata di su nieto: Ronald Carrilho

Bisanietonan:
Xylon, Mason y Kian Starke
Eden Starke

Bisanieta: Miya Kampwart

Rumanan:
†Anselmo "Chemito" y †Tomasa Eckmeyer-Luidens
†Raymundo "Mundo" y †Frida Eckmeyer-Gomez
†Virginia "Chichi" Lacle-Eckmeyer y †Damasco Lacle
Arsenio "Chen" y †Teresa Eckmeyer-Tromp
†Porfilio "Fio" y †Nicolina Eckmeyer-Martijn
†Andres "Dechi" y †Mathilda "Tida" Eckmeyer-Tromp
Aquilina "Ita" Paesch-Eckmeyer y Sabino Paesch
†Antonio "Tony" y Glenda Eckmeyer-Henriquez

Swa y cuña nan:
Nel Bergrok y famia
Dito Franken y famia
Duchi Franken y famia
Andres Franken y famia
Efi Franken y famia
Bernadeta Chong-Franken y famia
Stella Toms-Franken y famia

Mama di su bisanietonan:
Vinka de Mei
Karen di Bono
Laura Croes

Ihanan: Dano Lacle y Eugene Paesch

Sobrino y sobrinanan mas pega:
Nido, Glenis, Gert Jan, Nida, Mario, Roosje, America, RuudjeMaysa, Denzel, Carlos, Ronny y Susan, Elvira

Enfermera nan cu a cuide na cas:
Sara Pardo
Ethlyn Servud

Amigonan di cas:
Carlos Bermudez
Ryan Figaroa
Richard Dell
Nelson Oduber
Dangui Oduber
Carmen Loefstop-Tromp

Demas sobrino y sobrinanan, primo y prima nan, bisinja nan y comer y compernan y demas famia: Eckmeyer, Bergrok, Starke, Roumou, Carrilho, Bermudez, Lacle, Balinge, Chalabi, Luidens, Kooistra, Tromp, Gomez, Martijn, Paesch, Henriquez, Jeandor, van der Biest, Evertsz, Fingal, Rasmijn, Leest, Franken, Toms, van der Bliek, Biharie, Goeloe, De Mei, Heronimo, Di Bono, Croes, Kampwart.

Tur Miembro y hungadornan di su club favorito "SV Bubali" ta keda cordialmente invita pa despedida di Chico.

Acto di despedida y entiero lo tuma lugar diasabra 29 november 2025 pa 2or di atardi te cu 4or di atardi na misa Santa Anna situa na Noord y despues ta sali pa santana catholico Noord.

Nos ta pidi disculpa si den nos tristesa nos por a lubida un of otro famia, conocir y amigonan.

Nos ta lamenta cu durante e tempo dificil aki nos no por ricibi bishita di condolencia despues di entiero.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Laga tur loke ta spera mi ta bunita
Laga tur locual cu mi encontra na caminda ta bunita
Laga tur locual cu mi laga atras keda bunita y
Laga esakinan termina den tur buniteza.
Autor: Cado Wever.

Cu dolor na nos curason, nos ta participa fayecimento di nos ser stima:

James L. Jones

Cariñosamente yama "Jimbo"
***13-05-1945 - †15-11-2025**

Left to mourn his loss are his:
Partner: Marie Abraham Myrthil
Children's Mother: Maria Jermine
Son: Leslie Jones

Daughter:
Celina Jones and family (Holland)
Domiana Leverock (Saba)

Stepchildren: Marie Anastacia and family
Anne Phena Anastacia and family
Orlando Anastacia and family
Shomara Anastacia and family
Shamira Anastacia and family

Siblings:
Zelma Jones and family
Marjorie Peters Jones and family
Jeffrie Jones and family
Silvester Jones and family
† Angelica Jones and family
† Lolita Wilson and family
† Daniel Jones and family
† Maria Kingsale Jones and family
† Emanuel Wilson and family
† Vitalis Wilson and family
† Max Jones and family
† Ina Jones and family
† David Jones and family

Sister-in-law and brother-in-law:
Job Myrthil and family
Nieces: Patricia Jones and family (Holland)
Jackie Jones and family (Holland)
Marie Kingsale and family (Holland)
Ingrid Jones and family

Nephew:
Romero Kingsale (Duitsland)
Franklin Jones (Holland)
Fernando Jones and family (Holland)
Nephew and nieces too numerous to mention
Grand children and Great grandchildren:
Jamal Morris and family (Holland)
Vanessa Jones and family, too numerous to mention
Cousins:
Cyntia Jones and family
Frankie Jones and family
Naiomie Wilson and family

Godchild: Ernesto Jones
Friend and neighbour: Nady Yarzagaray y famia.

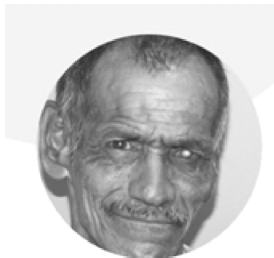
All other friends and neighbours too numerous to mention

He was related to: Jones, Wilson, Cumbs, Jermin, Kingsale, Cornet, Heiliger, Peters, Hassel, Levestone, Withfield.
Opportunity for condolences: Thursday November 27, 2025 from 7 pm to 9 pm at Pray Funeral Home.

The funeral service will take place on Friday November 28, 2025 from 2 pm to 4 pm at Pray Funeral Home and from there to central burial ground at Sabana Basora

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador,
mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Cu hopi tristesa pero conforme cu boluntad di Dios nos ta anuncia cu a bay laga nos den brasa di Señor

Reimundo A. Koolman

Mihor conoci como "Bieu"
***23-01-1959 - †21-11-2025**

Na nomber di su:
Rumannan

Subrino(a)nan:
Julissa Geerman y famia
Carusja Paesch-Geerman y famia
Gregory Geerman y famia

Primo(a)nan, amigo y conocirnan, bisiñanan

Demas famia:
Koolman, Croes, Geerman, Paesch y v/d Berg

Ta invita pa acto di entiero cu lo tuma lugar diamars 25 di November 2025 na Pray Funeral Home di 9or pa 11or di mainta. Despues di entiero no ta ricibi bishiti di condolencia na cas.

Nos desculpa si den nos tristesa nos por a lubida cualkier persona.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

"For I am already being poured out like a drink offering, and the time for my departure is near. I have fought the good fight, I have finished the race, I have kept the faith"
4 Timothy 6-8

We regret to announce the passing of our loving mother, grandmother, great grandmother & sister:

Iona Bernardine Richardson-Cannegieter

Sunrise 20 December 1925
Sunset 19 November 2025

Funeral arrangements will be announced Later

Libanon ta cla pa negocia un acuerdo cu lo trece fin na atakenan Israeli, segun presidente

(AP)—Libanon ta cla pa negocia un acuerdo cu lo pone fin na Israeli su atakenan riba e pais y resulta den un retiro di tropanan Israeli for di cinco cero cerca di frontera cu el a ocupa desde cu e guera entre Israel y Hezbollah a termina aña pasa, segun presidente Joseph Aoun a bisa diabierna.

Den un discurso televisa marcando Dia di Independencia, Aoun a agrega cu tropanan Libanes ta cla pa desplega na tur punto di unda tropanan Israeli ta retira.

No tabata inmediatamente cla si Israel lo acepta e oferta como cu esaki ta bin den un momento unda el a intensifica su atakenan den Libanon. Diamars, un atake aereo a mata 13 persona den e campo di refugiado Palestino na Ein el-Hilweh cerca di e ciudad sur di Sidon den e atake mas mortal desde cu e alto-al-fuego a bay den efecto un aña pasa.

Aoun no a bisa si negociacionnan cu Israel lo ta directo, agregando cu nan por ta patrocina pa Merca, UN of comunidad internacional. Aoun a bisa cu comite di monitoreo di e alto-al-fuego cu ta consisti di Merca, Francia, Israel, Libanon y e forsa di mantencion di paz di UN (UNIFIL), por controla e ora cu solamente forsanan di e estado Libanes ta desplega cerca di e frontera.

Israel a bisa recien cu Hezbollah ta purbando di reconstrui su capacidadnan despues el a ser debilita pa e guera Israeli-Hezbollah.

E guera mas recien entre Israel y Hezbollah a cuminsa dia 8 di october 2023, un dia despues cu Hamas a lansa atake riba sur di Israel, y despues cu Hezbollah a lansa raket den Israel den solidaridad cu Hamas. Israel a lansa un bombardeo amplio riba Libanon pa dos luna aña pasa cu a debilita Hezbollah severamente, sigui pa un invasion terestial.

E guera, esun mas recien di varios conflicto envolviendo Hezbollah durante e ultimo cuatro decada, a mata mas cu 4.000 hende den Libanon, incluyendo centenares di ciudadano, y a causa casi 11 biyon dollar den destruccion, segun Banco Mundial. Den Israel, 127 persona a muri, incluyendo 80 soldad.

FAA ta adverti pilotonan di riesgo di bula riba Venezuela

(AP) — Administracion Federal di Aviacion Mericano ayera a adverti tur piloto pa "eherce precaucion" ora di bula den espacio aereo riba Venezuela "pa motibo di e situacion empeorando di seguridad y actividad militar eleva" rond di e pais.

E mensahe a bisa cu e menasa no-specifica "por nifica un riesgo potencial pa avion na tur haltura" como tambe avion despegando y aterisando na e pais y hasta avion riba suelo.

E advertencia ta yega mientras administracion di Trump a aumenta presion riba presidente Venezolano, Nicolas

Maduro. Ehercito Mericano a ehecuta vuelo cu bomber cerca di costa di Venezuela, algun biaha como parti di un ehercicio di training pa simula un atake, y a manda e carrier di avion, USS Gerald R. Ford den e region.

E USS Gerald R. Ford y varios destroyer ta e adicion mas recien na e forsa Mericano mas grandi desplega den Lama Caribe cerca di Venezuela den varios generacion. Administracion di Trump no ta mira Maduro, cu ta enfrenta cargo di narcoterrorismo na Merca, como e lider legitimo di e pais Sur Americano.

Administracion di Trump tambe a ehecuta un serie di atake contra boto chikito den Lama Caribe y oriente di Ocean Pacifico cu ta acusa di transporta droga pa Merca, matando mas di 80 persona en total desde cu e campaña a cuminsa na inicio di september.

Mary Schiavo, kende ta ex-inspector general pa Departamento di Transporte, a bisa cu FAA ta emiti e sorto di advertencia aki cualkier momento cu tin un conflicto militar, pero cu e ta spera cu pilotonan lo pone atencion. "Mi no lo tum'e manera cu tin necesariamente algun tipo di atake inminente pasobra mi a mira esakinan emiti hopi biaha den pasado. Pero como un piloto mi mes, ami sigur lo tene cuenta," Schiavo a bisa.

Schiavo a bisa cu Merca por ta anticipando accion militar di Venezuela of por ta planeando accion adicional contra boto di droga. El a bisa cu ta dificil pa saca informacion di e aviso aki y sa kico tin su tras.

Pentagono, contestando tocante e advertencia nobo, a dirigi pregunta na FAA, cu simplemente a confirma cu a emiti e advertencia y cu e lo dura pa 90 dia.

Hombernan arma a secuestra mas di 200 mucha y 12 maestro na scol Catolico na Nigeria

(AP) — Hombernan arma a ataca un scol Catolico na un region occidental di Nigeria y a secuestra mas di 200 mucha diabierna, segun Asociacion Cristian di Nigeria (CAN) a bisa, den e suceso mas recien den un serie di secuestro na e pais mas pobla di Africa.

E atake y secuestro a tuma lugar na St. Mary's School, un institucion Catolico den comunidad Papiri den gobierno local Agwara. Atacantenan a bay cu 215 alumno y studiante como tambe 12 docente, segun Daniel Atori, vocero pa e chapter di estado Niger di CAN.
"Mi a caba di yega back na e pueblo awe nochi despues cu mi a bishita e scol unda tambe mi a reuni cu mayornan," Atori a bisa den un declaracion, agregando cu e asociacion ta trahando "pa sigura e regreso safe di nos muchanan."

Comando Policial di Estado Niger a bisa cu e secuestro a tuma lugar den oranan trempan, y cu forsa militar y di seguridad a keda desplega na e comunidad. A describi St. Mary's como un scol secundario, cu na Nigeria lo sirbi mucha entre edad di 12 pa 17 aña.

Imagen di satelite ta mustra cu e complecho di e scol ta pega na un scol primario, cu mas di 50 local pa les y edificio di dormitorio. E ta ubica cerca di un caminda conectando e pueblonan di Yelwa y Mokwa.

Dauda Chekula, 62, a bisa cu cuatro di su nietonan, di edad entre 7 pa 10 aña, tabata entre e muchanan secuestra. "Nos no sa kico ta pasando awo, pasobra nos no a tende nada desde awe mainta," Chekula a bisa. "E muchanan cu a logra scapa a plama, algun di nan a core bay nan cas back y e unico informacion cu nos ta ricibi ta cu e atacadornan ta moviendo ainda cu e resto di e muchanan den mondi."

E declaracion di secretario di gobierno estatal di Niger a bisa cu e secuestro a sucede a pesar di advertencia previo di elevacion di menasa. "Lamentablemente, St. Mary's School a habri back y reanuda actividadnan academico sin notifica ni busca aprobacion di Gobierno Estatal, asina exponiendo e alumnonan y personal na riesgo evitable," segun e declaracion.

Umar Yunus, residente di Papiri, a bisa cu tabatin solamente areglo di seguridad local y no tabatin forsanan di polis of di gobierno protegiendo e scol na momento di e atake diabierna.

Diocesis Catolico di Kontagora a bisa den un declaracion cu un personal di seguridad a ser "malamente tira" durante e atake.

Mientras tanto, autoridadnan clausura 47 di e scolnan federal di e pais cu ta principalmente den estadonan nort afecta pa conflicto. E scolnan di unidad – un grupo di scol elite di gobierno cu atendencia genera for di henter e pais – mester keda cera inmediatamente, segun un circular emiti pa Ministerio di Educacion Federal di Nigeria.

Serie di secuestro
E secuestro a tuma lugar algun dia despues cu hombernan arma dialuna a ataca un scol secundario y a secuestra 25 mucha muhe den estado bisiña di Kebbi, na Maga, como 170km leu di Papiri. Un di e muchanan despues a huy y ta safe, director di e scol a bisa.

Den un atake separa dialuna na estado Kwara, frontera cu estado Niger, hombernan arma a ataca un iglesia, matando dos persona. Durante e atake tambe a secuestra 38 parokiano, segun Femi Agbabiaka, secretario di Iglesia Apostolico di Cristo, a bisa Associated Press ayera. El a bisa cu e secuestradornan ta exigiendo 100 miyon naira (como 69mil dollar) di rescate pa cada persona secuestra.

Presidente Nigeriano, Bola Tinubu a cancela su biahe e siman aki na e cumbre di Grupo di 20 na Sur Africa pa motibo di e eventonan recien. Vice-presidente Kashin Shettima ta bay representa e presidente na e cumbre, e presidencia a bisa riba X diabierna.
"Nos ta bay usa tur instrumento di estado pa trece e muchanan aki cas y sigura cu e actornan di e maldad aki enfrenta henter e peso di husticia," Shettima a bisa durante un bishita na estado Kebbi diaranson.

Ningun grupo a asumi responsabilidad pa e atakenan na Niger y Kebbi, pero analista y local ta bisa cu gang hopi biaha ta ataca scol, biahero y pueblonan remoto den secuestro pa placa. Autoridadnan ta bisa cu e sospechosonan ta principalmente expastor cu a tuma arma contra comunidadnan agricultor despues di enfrentamento entre nan tocante recurso limita.

Secuestro awo ta defini e inseguridad prevalente na e nacion mas pobla di Africa.
Al menos 1.500 studiante a keda secuestra den e region desde cu extremistanan jihadi Boko Haram a secuestra 276 mucha muhe Chibok mas cu un decada atras. Pero bandido tambe ta activo den e region, y analistanan ta bisa cu gang hopi biaha ta ataca scolnan pa haya atencion.

Recientemente, Nigeria a ricibi luz publico despues cu presidente Mericano, Donald Trump a hala atencion riba e pais, declarando cu ta persiguiendo Cristian – un acusacion cu gobierno a rechasa.

Analista y residente ta culpa e inseguridad riba un fayo den persigui atacantenan conoci, y e corupcion rampante cu ta limita suministro di arma pa forsanan di seguridad mientras ta sigura un suministro stabiel pa e gangnan.

Eze Gloria Chidinma, 27, un influencer basa na Laos tambe conoci como "Riaz Kitchen," a bisa AP cu su ruman muher a logra huy di e scol durante e atakenan door di bula un heki.
Chidinma a bisa cu no ta prome biaha cu su famia ta afecta pa e secuestro rampante na e pais. "Mi mama y mi ruman homber a keda secuestra aña pasa. Nos a yama seguridad, nos a yama polis, y nan a djis bisa cu no tin nada nan por haci," el a bisa notando cu e famia mester a paga "un cantidad enorme di placa" pa rescata nan.

Potret ta mustra e escena di secuestro na estado Kebbi.

Hapon lo reactiva e planta nuclear mas grandi di mundo

(InfoBae) — Planta Kashiwazaki-Kariwa a keda cera manera e otro reactornan den e pais Asiatico despues cu un teremoto y un tsunami subsecuente a causa un desaster na e planta Fukushima Daiichi na 2011. Gobernador di prefectura Niigata di Hapon, Hideyo Hanazumi, a duna luz berde diabierna pa reactiva e planta nuclear mas grandi di mundo, un paso clave prome cu e por bira operabel atrobe.

Hanazumi a bisa den un conferencia di prensa cu e lo "aproba" e continuacion di operacionnan na e planta, cu ainda mester ricibi autorisacion final di e organismo regulatorio nuclear di e pais.

Hapon, un pais cu recurso limita, ta desea awor rebiba energia nuclear y reduci su dependencia di combustibel fossiel importa.
Un total di 14 reactor, mayormente den prefecturanan na banda oost y sur, ya a bolbe opera despues di e imposicion di regulacionnan di seguridad mas estricto.
Kashiwazaki-Kariwa lo bira e prome planta cu Tepco — e mesun compania cu ta opera Fukushima — lo reinicia despues di e desaster.

E compleho grandi a ser prepara cu un dijk contra tsunami di 15 meter halto, sistemanan nobo di energia di emergencia instala na altura, y otro aparatonan di seguridad.

Prome cu e teremoto y tsunami di 2011, cu a causa mas o menos 18,000 morto, un tercera parti di produccion di energia di Hapon tabata depende riba energia nuclear, mientras cu e resto tabata bin principalmente di combustibel fossiel.

Hapon ta di cinco pais cu mas emision di CO na mundo, despues di China, Merca, India y Rusia, y tin un dependencia grandi riba combustibel fossiel importa.
Na 2023, mas o menos 70% di necesidad di electricidad di Hapon tabata cubri door di plantanan termal cu ta traha riba carbon y hidrocarbon. E pais a propone un meta pa reduci e contribucion di plantanan termal pa 30–40% di su mescla electrico pa 2040.

Reactor 6 y 7 a pasa inspeccion pa reactivacion na 2017, pero despues a ser ordena pa keda inoperabel pa motibo di deficiencianan di seguridad contra atake terorista. Na December 2023, e medidanan necesario a ser aproba, y for di e momento ey, e operador, Tokyo Electric Power Company (TEPCO) a sigui cu e procedura rekeri pa pone nan online.

Gobernador di Niigata, Hideyo Hanazumi, lo pidi awor pa Asamblea Prefectural debati su decision durante su sesion programa pa December. Si keda aproba, e proceso pa haya permiso local lo ser considera completo.
E fecha exacto pa e planta bolbe start no ta determina ainda.

Na cuminsamento di e aña, TEPCO a anuncia un posponemento te 2029 pa e completacion di trabao necesario pa e reactivacion di Kashiwazaki-Kariwa.

Si e reactor ta ser pone na marcha, e lo bira e prome den un planta opera pa TEPCO cu a bolbe start despues di e desaster.

Pa motibo di su capacidad, e planta Kashiwazaki-Kariwa ta un piesa fundamental den e plan di suministro di energia di TEPCO y ta den linea cu e strategia cu e Ehecutivo ta promove pa stimula energia nuclear cu mira riba logra su obhetivonan pa reduci emisionnan.

Mega-operacion na New York ta resulta den 32 detencion

(InfoBae) — E detenidonan, incluyendo menor di edad, ta enfrenta cargo di asesinato, conspiracion y posesion di arma, despues di un serie di atake cu a pone e comunidad den peliger.

E detencion di 32 sospechoso miembro di e gang Bad-Co Ballout ta marca un momento importante den e lucha contra crimen organisa na Queens, despues di un investigacion cu, segun e fiscalia, ta constitui e mas grandi operacion anti-gang realisa den historia di e distrito.

Fiscal di Queens, Melinda Katz y Comisionado di Departamento di Polis di Ciudad New York, Jessica S. Tisch a anuncia cu e sospechosonan ta enfrenta un acusacion formal cu 97 cargo, incluyendo asesinato, intento di asesinato, posesion di arma y conspiracion, como parti di e asina yama "Operacion: Shadyville."

E investigacion, cu a dura un aña y cu a cubri crimen cometi for di 2021, a revela cu e gang Bad-Co Ballout, basa na Queens Village — un area

cu su miembro yama "Shadyville" — tabata envolvi den minimo 13 tiramento, incluyendo tres asesinato, den un guera di teritorio cu gang rival na suroriente di Queens.

Fiscalia ta argumenta cu e violencia cu Bad-Co Ballout a comete durante ultimo cuatro aña a converti e grupo den e organisacion criminal mas peligroso den e distrito, responsabel pa un serie di crimen cu a afecta seriamente e seguridad di habitantenan di Queens.

Declaracion di Fiscal: "Nan a terorisa e bario"

"Segun e acusacion, miembro di Bad-Co a opera como un gang na Queens durante ultimo cuater aña y awor ta considera como e mas violento den e condado. Nan a terorisa rivalnan y a causa daño na persona inocente pa mantene y amplia nan control teritorial," Fiscal Katz a bisa den un comunicado.
"Tragicamente, tres hende a muri pa motibo di e violencia indiscrimina di e gang aki. Nos no lo stop den nos esfuerso pa desmantela gangnan den e distrito. 17 arma di candela a ser confisca durante e investigacion, y mi ta felicita e fiscalnan di mi Oficina di Violent Criminal Enterprises y nos socionan di NYPD pa nan trabao den suprimi violencia di arma y violencia di gang na nos distrito," Katz a enfatisa.

Entre e acusado tambe tin menor di edad

Den e lista di acusadonan, 9 tin menos cu 18 aña di edad, y 14 ta sospecha di a participa den tiroteonan, segun oficina di e fiscal di distrito. Katz a enfatisa cu e grupo no tabata tene consideracion pa peliger na ciudadano: "E grupo aki no a worry si nan tabata tira na interseccionnan hopi ocupa, cerca scol, parke, of banda di cas of edificio di apartamento", e fiscal a bisa na CBS News.

E operacion policial a resulta den e detencion di 23 sospechosonan diabierna, mientras cu 6 otro ya tabata den prison pa otro crimen. Tres di e miembro sospecha ainda ta liber, segun informacion di e fiscalia.

Ademas, 18 di e sospechosonan a aparece dilanti hues Kenneth Holder di Corte Supremo di Queens, y 5 dilanti di hues Bruna DiBiase di e mesun corte. 6 mas, cu ta deteni pa otro cargo, lo ser presenta dilanti di hues na un fecha posterior.

ARUBA VANDAAG®
Zaterdag 22 november 2025 www.bondia.com Email: noticia@bon dia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044

Flamingo-zaak opnieuw voor de rechter op maandag 24 november in hoger beroep

Pagina 3

Medewerker van de premier aangehouden voor vermeende verduistering van geld

Pagina 4

De kwestie rond Zwarte Piet: Een welwillende of problematische representatie?

Pagina 7

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V. Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart-Boekhoudt

Redactie
noticia@bondia.com
Pilar Flores (Hoofdredacteur)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Dilma Arends
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Sales
Sulaika Croes
sulaika.croes@cspnv.com
Mark Gomes
mark.gomes@cspnv.com

Advertenties/ Kunstontwerp
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Digitaal
Juan Luis Pinto

Administratie
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distributie
Jenny Kelly

incasso
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hoofd)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hoofd)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Samenwerking
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Aansluiting
Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

Directie
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

ARUBA VANDAAG is een krant geschreven en gedrukt op Aruba en is verkrijgbaar op zaterdag. Geen enkele inhoud mag worden gereproduceerd zonder toestemming van de uitgever.

Erwin Dijkhoff van ID Realty Group:

Toepassing van de ROPv-zoneringswet garandeert regulering in de STVR-sector

De vastgoedsector op Aruba krijgt de laatste tijd veel aandacht, onder meer vanwege een merkbare toename in Short-Term Vacation Rentals (STVR), hoge woningprijzen en een schijnbare verzadiging van de markt. Om meer duidelijkheid te krijgen over deze ontwikkelingen sprak onze redacteur met Erwin Dijkhoff, medeoprichter van ID Realty Group Aruba.

Zonering en STVR

Binnen de lokale gemeenschap is er veel discussie ontstaan rond het onderwerp van Short-Term Vacation Rentals, die commercieel worden aangeboden via platforms zoals Airbnb. Door de toenemende populariteit van dit soort accommodaties maken vaste bewoners van Aruba zich zorgen over het effect dat woningen bestemd voor STVR hebben op de lokale woningmarkt.

Dijkhoff verduidelijkt echter dat niet elke woning – zoals een huis of appartement – op eender welke locatie legaal als STVR mag worden gebruikt.

“Vanaf 2021 zegt de ROPv-zoneringswet dat in bepaalde gebieden bepaalde zaken wél en in andere gebieden níet toegestaan zijn. Het is heel belangrijk dat je als koper weet wat je in een bepaald gebied mag doen, vooral wanneer je interesse hebt om een woning te kopen,” aldus Dijkhoff. Als voorbeeld noemt hij dat iemand die een huis in Santa Cruz wil kopen, eerst moet nagaan in het ROPv wat de bestemming van dat gebied is en welke beperkingen en mogelijkheden daaraan verbonden zijn. “Als je bijvoorbeeld short-term rentals, Airbnb, wilt doen, dan is dat iets wat je eigenlijk in bepaalde gebieden niet mag. Dus om dat te doen, heb je een vergunning nodig om het correct te kunnen uitvoeren.”

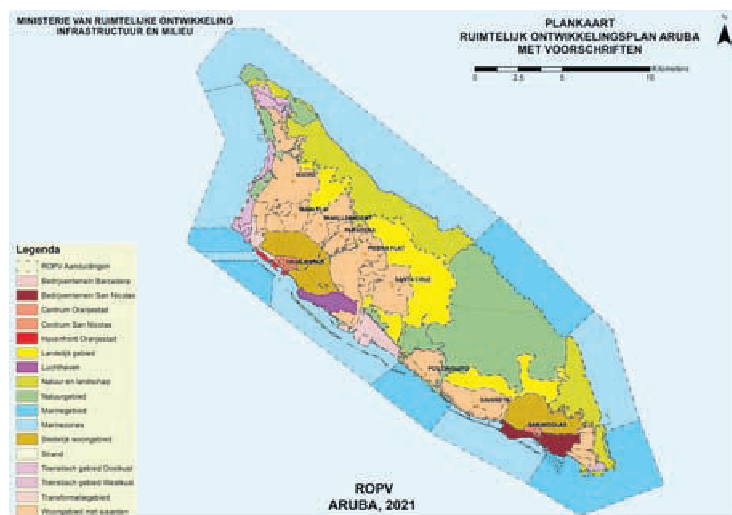
Hoewel de verantwoordelijkheid om zich te informeren over de zoneringswet bij de koper ligt, vindt ID Realty Group het hun plicht om de juiste informatie op te zoeken en klanten te adviseren over wat wel en niet toegestaan is binnen de betreffende woning.

Dijkhoff benadrukt dat de ROPv duidelijk aangeeft wat in elk gebied mag, en dat dit een manier is om de lokale bevolking te beschermen tegen de wildgroei aan STVR’s. Wel geeft hij aan dat handhaving pas recent begonnen is, waardoor er momenteel een soort “grijze zone” bestaat binnen deze sector. Naarmate de ROPv vaker wordt toegepast, zal er volgens hem meer regulering komen.

Lokale of buitenlandse kopers?

Een andere veelgehoorde zorg onder de lokale bevolking is dat veel buitenlanders en mensen die niet op Aruba wonen woningen kopen, wat invloed zou hebben op het aanbod en de woningprijzen. Ook willen veel mensen woningen kopen om deze als STVR te verhuren, waardoor de opties voor lokale gezinnen worden beperkt.

“We hebben een grote vraag van lokale klanten die geïnteresseerd zijn om een woning te kopen, meestal voor eigen gebruik,” vertelt Dijkhoff. “Maar je ziet ook mensen die interesse hebben om een woning te kopen voor verhuur, zowel op lange termijn als korte termijn. Het hangt volledig af van de klant en waarvoor zij de woning willen gebruiken.”

Op sociale media klinkt vaak de kritiek dat de woningprijzen op Aruba onbetaalbaar zijn geworden. Bon Dia Aruba vroeg Dijkhoff of de hoge prijzen volgens hem inderdaad een obstakel vormen voor lokale inwoners die een eigen huis willen kopen. “De prijs varieert. Er zijn verschillende factoren die ervoor zorgen dat de prijs hoger uitvalt. Vaak adviseren wij als ID Realty Group onze klanten om een taxatierapport te laten opstellen. Dat is heel belangrijk. Op basis van het taxatierapport zien we wat de waarde van de woning is.”

Hoewel de eigenaar altijd het recht heeft om zelf een vraagprijs te bepalen, helpt een taxatierapport vaak om realistische verwachtingen te creëren op basis van de daadwerkelijke waarde van de woning. “In veel gevallen is er ruimte om te onderhandelen,” voegt Dijkhoff toe. “Elk geval is anders, en elke eigenaar is anders.”

Op de vraag of het moeilijk is om voor een lokale koper met een gemiddeld Arubaanse gezinsinkomen een woning te vinden, antwoordt Dijkhoff dat “er woningen zijn voor iedereen,” maar dat geduld en planning essentieel zijn.

“Dat is zeker zo. Vaak is het een kwestie van geduld, van plannen en vooruitdenken over hoe je je eigen woning kunt bereiken.” Hij adviseert bijvoorbeeld om verschillende banken te vergelijken om te kijken welke opties beschikbaar zijn en wat de financiële positie van de koper is, bijvoorbeeld of men spaargeld heeft. “Het hangt er ook vanaf hoe de klant zich voorbereidt wanneer hij actief de markt op gaat. Je moet daar klaar voor zijn.”

Een andere kritiek die vaak terugkomt, is dat woningprijzen regelmatig in dollars worden weergegeven, wat bij lokale kopers de indruk wekt dat de woningen niet voor hen bedoeld zijn. Dijkhoff verduidelijkt dat dit een technische kwestie is die te maken heeft met de manier waarop websites functioneren. “Voor zover ik heb begrepen, heeft dit vooral te maken met de ontwikkeling van de website,” zegt hij. Het platform is standaard ingesteld op dollars, en veel vastgoedwebsites zijn gekoppeld aan andere platforms die ook met dollars werken, waardoor dit automatisch gebeurt. ID Realty Group plaatst de prijzen echter in florin op sociale media, zodat lokale kopers beter worden bediend.

Otmar Oduber veroordeelt "machtsmisbruik"

Flamingo-zaak opnieuw voor de rechter op maandag 24 november in hoger beroep

Bijna zes jaar nadat het Flamingo-onderzoek uitgroeide tot een van de langstlopende en meest controversiële politieke en juridische processen in de Arubaanse geschiedenis, hield oud-minister en oud-parlementariër Otmar Oduber deze week een persconferentie om in te gaan op de nieuwste ontwikkelingen rond de Flamingo-zaak: een regiezitting die maandag 24 november zal plaatsvinden.

Deze zitting, die dient als voorbereidende stap binnen het hoger beroep, kan bepalen of aanvullend onderzoek nodig is, of dat de zaak na vele jaren van spanning, onderzoek en beschuldigingen—die volgens Oduber talrijk waren maar weinig bewijskracht hadden—eindelijk kan doorgaan naar de definitieve fase.

Oduber begon zijn persconferentie door te benadrukken dat hij bijna een jaar lang na het vonnis van januari 2024 in stilte heeft gewacht, maar dat de heropleving van de zaak hem ertoe dwingt naar voren te treden en een verklaring af te leggen.

Volgens Oduber maakte het vonnis van januari duidelijk dat het merendeel van de beschuldigingen tegen hem niet bewezen kon worden. Hij benadrukte dat de stellingen van het Openbaar Ministerie (OM) grotendeels van tafel waren geveegd en dat het grootste deel van de aanklachten niet werd ondersteund door documenten of tijdens de rechtszittingen.

Hij vermeldde dat drie dagen later een herstelvonnis volgde, een soort correctie waarbij de rechter zijn uitspraak aanpaste, waardoor Oduber zijn zetel in het Parlement kon behouden en politiek actief kon blijven. Toch ging het OM vervolgens in hoger beroep, iets wat Oduber ziet als een poging om geen recht te zoeken, maar om een politiek en persoonlijk "marteltraject" te verlengen.

Oduber benadrukte dat zijn beslissing om op 6 oktober uit het Parlement te stappen volledig vrijwillig was, zodat hij zich volledig op de zaak kon richten, die hij omschrijft als een machtsmisbruik door het OM dat hem al bijna zes jaar achtervolgt.

"Het is tijd dat het machtsmisbruik dat binnen het OM plaatsvindt, wordt onthuld, publiek wordt gemaakt en wordt veroordeeld. Wij allemaal—en ikzelf zeker—hebben altijd de wet gerespecteerd. Ik geloof in ons rechtssysteem en daarom heb ik besloten mijn zetel neer te leggen, deze zaak onder ogen te zien, en met Gods kracht zullen we terugkeren om ons volk opnieuw te vertegenwoordigen zodra dit proces voorbij is," benadrukte hij.

Zoals bekend begon het Flamingo-onderzoek in juni 2020, toen de autoriteiten bij zijn woning arriveerden met twee containers klaar om materiaal te laden. Het was een ongekende operatie waarbij zijn privéleven en dat van zijn familie onder intensief toezicht kwamen te staan. Er werd gezocht in zijn huis, in de woning waar hij verbleef, en in het huis van zijn ouders—een enorme schok voor zowel hem als zijn hele familie.

Aanvankelijk presenteerde het OM acht zware beschuldigingen tegen hem, waaronder witwassen, het illegaal toewijzen van grond, omkoping, illegale verrijking en claims dat hij miljoenen dollars op bankrekeningen in het buitenland had staan: naar verluidt drie miljoen dollar in de Verenigde Staten en vijf miljoen in Panama, die deel uitmaakten van het dossier. Oduber herinnerde deze week eraan dat na meer dan vijf jaar geen enkele van deze beschuldigingen is omgezet in een formele aanklacht.

Hij voegde eraan toe dat het oorspronkelijke dossier bijna 5.000 pagina's telde en meer dan 220 punten van beschuldiging bevatte, maar dat de rechter uiteindelijk slechts 15 punten behandelde—waarvan volgens Oduber tussen de 85% en 90% werd verworpen.

Tijdens de persconferentie stond Oduber ook stil bij de menselijke impact van het Flamingo-onderzoek. Van de oorspronkelijke 17 verdachten waren vijf ambtenaren die vier jaar werden geschorst, zonder te mogen werken, maar wel met behoud van salaris. Uiteindelijk verschenen zij nooit voor de rechter en ontvingen zij een brief van het OM waarin werd verklaard dat zij niet langer verdacht werden en terug konden keren naar hun werk.

In de private sector, zo vertelde hij, verloren sommigen hun baan, hun reputatie en belangrijke carrièrekansen, ondanks het feit dat er geen veroordeling tegen hen bestond. Voor Oduber is dit een alarmerend teken dat een onderzoek kan veranderen in een instrument van vernietiging in plaats van een instrument van rechtvaardigheid.

Oduber uitte verder zijn frustratie over de manier waarop het OM de zaak heeft behandeld, en vergeleek dit met de Nederlandse officieren van justitie die volgens hem in Aruba zaken doen die zij in Nederland nooit zouden mogen doen.

"De manier waarop het OM te werk gaat, is simpelweg een misbruik, een schande die hier op Aruba plaatsvindt. Nooit zouden deze Europese Nederlanders die hierheen komen dit mogen doen in Nederland. Wij zijn een land dat op geen enkel niveau—en zeker niet binnen het rechtssysteem—dit soort misbruik mag tolereren.

Het zijn niet de Arubanen binnen Landsrecherche die dit bepalen, maar de Nederlanders die hierheen gezonden worden met een agenda, om op Aruba bij politici te doen wat ze in Den Haag nooit zouden mogen," aldus Oduber.

Over de regiezitting van aanstaande maandag legde hij uit dat tijdens deze zitting wordt beoordeeld of aanvullend onderzoek nodig is. Hij voegde eraan toe dat binnen een hoger beroep partijen doorgaans nieuwe informatie of nieuwe onderzoekspunten inbrengen. In dit geval moest het OM uiterlijk vorige maand aanvullende onderzoekswensen indienen—maar volgens Oduber heeft het OM geen enkel verzoek ingediend.

Hij verwacht daarom dat wanneer men maandag de rechtszaal binnenstapt en er nog steeds geen verzoeken liggen—tenzij het OM na zijn persconferentie alsnog iets indient—de zaak niet hoeft te worden doorgeschoven naar januari, en dat er eindelijk een einde kan komen aan deze lange tocht.

Hij herinnerde eraan dat de rechter in het laatste vonnis van januari concludeerde dat, in het voordeel van Oduber—gezien de lange duur, de enorme media-aandacht en het feit dat het OM een "grote zaak" beloofde maar uiteindelijk een zwakke zaak presenteerde, en bovendien geen financieel voordeel bij Oduber bewezen was—a grote meerderheid van de aanklachten werd verworpen.

Oduber's hoop voor maandag is nu om aan de rechters uit te leggen hoe de zaak zijn persoonlijke en familiale leven heeft beïnvloed. "Ik ga de rechters maandag uitleggen dat vijf en een half jaar, bijna zes jaar, genoeg is geweest," benadrukte hij.

Voor veel Arubanen staat de Flamingo-zaak symbool voor de strijd tussen politieke macht, rechtspraak en de manier waarop kleine landen binnen het Koninkrijk worden behandeld. Voor Otmar Oduber is deze strijd persoonlijk, politiek en institutioneel—en bovenal hoopt hij dat er eindelijk duidelijkheid komt.

Een correct optredende overheid... *Kost ons minder geld...*

Een regeringswisseling brengt altijd een verandering met zich mee in zaken waar de overheid over gaat. Dat is logisch, daarom zijn er ook verkiezingen om verandering mogelijk te maken, als dit maar gebeurt met respect voor dee wttelijke regels die voor ons allemaal gelden, ook voor de overheid zelf. En als alles zo goed mogelijk gebeurt dan bespaart dat ons ook geld.

De rechtszaken die na elke regeringswisseling weer hun opwachting maken geven echter aan dat onze realiteit verre van volmaakt is. De huidige rechtszaak tussen

Utilities Aruba NV en een aantal commissarissen van dochtervennootschappen, waarin de rechter voorlopig en wellicht definitief, als er geen beroep wordt aangetekend, uitspraak heeft gedaan, toont duidelijk aan dat alweer het kennelijke 'enthousiasme' aan het begin van een nieuw kabinet leidt to overhaaste besluiten waar men geen rekening houdt met de wettelijke weg die altijd moet worden bewandeeld. Dit is trouwens niet de eerste keer; in 2009 ging het aantreden van de nieuwwe regering gepaard met de eis dat alle personen in het bestuur van entiteiten waarin de overheid zeggenschap had en het recht tot benoeming van bestuurders, vrijwillig hun ontslag moesten indienen. In de meeste gevallen gebeurde dit ook, maar dat wil niet zeggen dat dit de wettelijk aangewezen weg is. Als iemand vindt dat zijn/haar ontslag niet geldig is, dan is het ook aan de andere partij om na te gaan hoe mensen ontslagen worden, hoewel het aan te bevelen is om dit vooraf te doen. Maar het hiervoor beschreven enthousiasme belemmert tot op heden toe een wettelijk correct optreden. Dit hebben we een aantal jaren geleden ook kunnen meemaken in de zaak van de bestuursleden van de stichting Lotto pa Deporte (sportloterij), die in eerste instantie op onwettige wijze waren ontslagen, wat een gefrustreerde minister opleverde die merkte dat zijn macht niet onbeperkt was omdat er, vervelend genoeg, zoiets als wetgeving bestond. De wet is ook in het huidige geval bedoeld voor situaties waarin alles niet lekker loopt; bijvoorbeeld wanneer bestuursleden en commissarissen geen acht slaan op eisen/verzoeken om vrijwillig af te treden, wat overigens hun goed recht is. De regels voor een rechtspersoon zoals een naamloze vennootschap zijn goed beschreven in het – vernieuwde – Burgerlijk Wetboek van Aruba, waarin ook de regels voor benoeming en ontslag. Die regels bevestigen opnieuw de aloude bevoegdheid in een NV: de algemene vergadering van aandeelhouders is het orgaan binnen de rechtspersoon dat bestuurders en toezichthouders benoemt en ontslaat.

Dat is ook de achtergrond van de statutenwijziging die in februari 2025 werd aangebracht in de statuten van WEB Aruba NV om die in overeenstemming te brengen met het BW, waarin die bevoegdheid niet meer wordt gedelegeerd aan een ander orgaan.

Om terug te gaan naar de actualiteit; men heeft kunnen merken dat, nadat het aanvankelijke enthousiasme was weggeebd, onder invloed van het eerste verlies bij het gerecht, met een gunstige uitspraak voor de commissarissen van de dochtermaatschappijen die op incorrecte wijze waren ontslagen, men nu kennelijk ertoe was gekomen het 'huiswerk' op geeigende wijze te doen en de nodige stappen te ondernemen om de volgende ontslagronde wel goed te laten verlopen. Dit heeft nu geleid tot een uitspraak waarin de opnieuw ontslagen commissarissen geen gelijk kregen. Kunnen we hiermee nu de zaak afsluiten? Ja, en nee. Ja, dit is het einde tenzij er nog een beroepszaak komt, die overigens weinig perspectief zal bieden. Maar het zal ons nog niet bevrijden van dit soort voorvallen die voortgebracht worden door ambitie en arrogantie, kenmerkend vooor het moment van misplaatste glorie, van de partij of het individu op het momentt van het aanvaarden van de regeringsverantwoordelijkheden. We zullen dit verschijnsel blijven zien, die niet uitsluitend afkomstig is van mensen in de regering die niet beter weten. In het onderhavige geval is het ergste dat dit afkomstig is van de top die beter zou moeten weten en bovendien toegang hebben tot het beste juridisch advies dat het land te bieden heeft. Maar het feit dat men toegang heeft tot gedegen juridisch advies hoeft nog niet te betekenen dat men moet beginnen om deze weg in te slaan, opdat het advocatenbureau dat 'aan de beurt' zou zijn kan beginnen met het schrijven van facturen. Het mag duidelijk zijn dat welke regering ook het goed recht heeft om het beste advies te zoeken en er zijn genoeg zaken waarbij dit gerechtvaardigd is, maar het kost ook duidelijk veel geld. Wat ons wel verbaast dat er altijd wel een advocatenbureau te vinden is die kennelijk alle expertise op alle gebieden in huis heeft. Dat doet wel de vraag rijzen over de omvang van hun staf die alle disciplines machtig zijn, vooral op zo'n klein eiland. Ook hier blijkt weer dat als politicus men steeds kiest voor de modus operandi met mensen met dezelfde denkwijze om zich heen, maar niet met een zeker professioneel niveau, om vervolgens de dure advocaten in te huren om de fouten van het eigen team te corrigeren.

Maar dit staat soms haaks op de moderne kreten van 'good governance' die overal ter wereld te horen zijn, die ook geleid hebben tot toepasselijke wetgeving in diverse landen. Bij ons is dit helaas beperkt gebleven tot het praten erover en wetgeving die maar niet het grote publiek wil bereiken. Intussen zou de overheid er dan toch goed aan doen de aloude regels, die ook elke rechter in acht neemt, van 'deugdelijk openbaar bestuur' op zichzelf toe te passen, voordat zaken weer voor die rechter moeten belanden. Geef geen publiek geld uit aan onnodige en nutteloze zaken.

Medewerker van de premier en kandidaat op de AVP-lijst aangehouden voor vermeende verduistering van geld

Op sociale media circuleerde informatie dat de politie C.J., die nummer 16 was op de kandidatenlijst van de AVP, samen met zijn 18-jarige partner J.W. heeft aangehouden. De aanhouding vond plaats nadat de moeder van J.W. had verklaard dat haar eigen zoon, samen met zijn partner, geld van haar had gestolen.

Volgens de moeder hebben zowel haar zoon J.W. als diens partner C.J. – die bij de vorige verkiezingen 106 stemmen behaalde en momenteel rechtstreeks voor premier Mike Eman werkt – geld van haar bankrekening weggenomen. Vrijdagochtend werd het duo door de recherche aangehouden voor verhoor.

De partner werd aangehouden in San Nicolas, in de buurt van Village. Volgens informatie hebben beiden het geld uitgegeven dat toebehoorde aan de moeder van J.W., mevrouw E.W., een oudere dame.

Volgens de procedure zullen beiden worden voorgeleid aan de officier van justitie, die zal beslissen hoe het verder gaat: of zij in hechtenis blijven of worden vrijgelaten onder de voorwaarde dat zij instemmen het verduisterde bedrag terug te betalen.

Zaken zoals deze onderstrepen opnieuw hoe essentieel het is dat de overheid een deugdelijk proces van screening en verificatie implementeert voor alle werknemers die bij de overheid werken of er willen werken. Zonder een degelijke toetsing van integriteit, financiële achtergrond en professioneel gedrag neemt het risico op machtsmisbruik, corruptie of ongepaste beïnvloeding aanzienlijk toe.

Screening is niet slechts een formaliteit; het is een cruciaal instrument om transparantie en verantwoordelijkheid te waarborgen en om situaties te voorkomen die de overheid in een negatief daglicht kunnen stellen. Op een klein eiland als Aruba, waar elke handeling impact kan hebben, is een screeningssysteem onmisbaar voor het behoud van de integriteit van de overheid en het vertrouwen van het publiek.

De jaarrekening nog steeds...

Kind van de rekening...?

De overheid geeft positieve signalen af wat betreft het elimineren van de achterstand in de financiële verslaggeving. Deze week heeft het parlement de jaarrekening van het jaar 2019 kunnen goedkeuren. Bovendien was er goed nieuws te melden over de resterende rekeningen tot en met 2024; die liggen momenteel al bij de Algemene Rekenkamer voor evaluatie. Daarmee zijn we er echter nog niet. We lopen nog steeds het risico te blijven steken in de situatie waarin elke toekomstige jaarrekening weer een gebed zonder end wordt, met de verantwoordelijke bewindspersoon gedwongen ons te vertellen dat "men weer niet in is geslaagd het werk op tijd klaar te hebben".

We kunnen de grote inspanningen die zijn verricht om zo ver te komen wel toejuichen, maar dat geeft op zich al aan dat de zwakke plek er nog steeds zit. We bevinden ons nog steeds in de situatie waar de overheid kan worden betiteld als 'master of crisis management' terwijl we eigenlijk op het punt zouden moeten komen waar we niemand meer hoeven te complimenteren met hun inspanning, maar dat het werk als strikt normaal wordt beschouwd.

Niet omdat we geen waardering hebben voor het werk, maar men kan onmogelijk blijven optreden als de brandweerman die wordt ingezet om de grootste brand te blussen en de andere laat voor wat ze zijn.

En om dat te bereiken moet men ervoor zorgen dat we voldoende financieel-administratieve capaciteit hebben, wat nog absoluut niet het geval is. Een belangrijke factor hierbij is dat men de jaarrekening niet als een op zich staand thema kan beschouwen; die is gelinkt aan de andere aspecten van de financiële administratie, met name aan de voorbereiding en presentatie van de begrotingen.

Een enkele blik op de jaarlijkse agenda vertelt ons dat het niet mogelijk is om voortdurend dezelfde financiële ploeg te laten werken aan de rapportage van het voorbije jaar en ook aan de voorbereiding van de begroting. Het proces van de begroting begint al vroeg in het jaar met de wenselijkheidsbegroting van de ministeries en de daaronder ressorterende departementen.

Daarna volgt de definitieve versie van de begroting, op tijd om deze te kunnen voorleggen aan de adviesinstanties, de Raad van Advies en het College Aruba financieel toezicht (CAft), om ook op tijd (voor 1 september) het uiteindelijke begrotingsvoorstel bij de Staten te kunnen aanbieden.

Intussen worden de financiële medewerkers geacht de financiële kwartaalrapportage van het lopende jaar te produceren. Uiteraard moet al dit werk gedan worden op basis van een digitaal administratief systeem van enige kwaliteit, waarvan kan worden geconstateerd dat de verbetering ervan voortgang boekt, maar bepaalde onderdelen zullen pas in 2026 en wellicht zelfs later klaar zijn.

Daarnaast blijft het probleem van de schaarste aan medewerkers op hoog niveau een rol spelen. Dezer dagen krijgt deze kwestie extra aandacht door de uitzondering die is gemaakt op de landsverordening voor de inperking van de salarissen voor de ambtelijke top en de topbestuurders in de aan de overheid gelieerde bedrijven en instellingen (Landsverordening Normering Topinkomens; LNT). In het onderhavige geval – van de CEO van AAA NV, het luchthavenbedrijf, vond de regering het gerechtvaardigd om een uitzondering te maken.

Onze opinie is simpel: als de regering die uitzondering terecht vindt, dan zou het ook goed zijn om andere uitzonderingen onder de loep te nemen binnen de overheid zelf, waar uitzonderlijke expertise soms onvoorwaardelijk voorhanden moet zijn. Bijvoorbeeld: als de overheid een externe accountant moet betalen om diens goedkeuring te hechten aan de jaarrekening, waarom contracteert men geen expertise van gelijk niveau om het werk voor te bereiden dat de externe accountant moet goedkeuren en tegelijk de honorering te betalen die daarbij hoort? En als men het nodige belang toekent aan de volwaardige bemensing van de financiële administratie, dan moet het gehele traject onder handen worden genomen, te weten de directies financiën, belastingen en douane, de Centrale Accountantsdienst en de Algemene Rekenkamer.

Het lijkt ons beter de schaarse fondsen hiervoor te gebruiken, in plaats van het steeds weer moeten aanhoren van de politieke weeklachten omdat men er niet in slaagt het hele traject te verbeteren. Bovendien kunnen we wijzen op een zeer toepasselijk precedent in het contracteren van juridisch advies.

Het is niet zo moeilijk om ons te kunnen herinneren dat in het recente verleden bepaalde advocatenbureaus miljoenenbedragen kregen uitgekeerd voor hun werkzaamheden. Om misverstanden te voorkomen: het is niet onze bedoeling om te discussiëren over de vraag of dit werk gerechtvaardigd was of niet; het punt is eerder dat men dat werk absoluut noodzakelijk vond en dat daarom gewoon werd betaald 'wat de markt vroeg'.

Daarnaast hebben we ook nog de ervaring met de digitale diensten die miljoenen kosten om de noodzakelijke digitale systemen voor de overheid te bouwen en te onderhouden, onder andere voor de financieel-administratieve processen waar het hier over gaat.

In dat verbeteringsproces komen we nog een andere 'bottleneck' tegen: het gebrek aan specialistische juridische ondersteuning bij wetgeving. Een simpele blik in de uitvoeringsrapportage van het Landspakket geeft ons een goede indruk van het gebrek aan wetgevingscapaciteit, dat het tot stand komen van noodzakelijke wetgeving belemmert in tal van gevallen waarin dit onmisbaar is. Feit is dat het om specialistische expertise gaat die echter niet beschikbaar is op de markt; de overheid moet dit zelf oplossen, wellicht in samenwerking met Nederland.

Dit tekort aan capaciteit in de productie van wetgeving heeft ook zijn weerslag op het werk van de Staten. Het betreft niet zozeer de grote wetten maar meer de kleinere wijzigingen in bestaande wetgeving die jarenlang blijven liggen omdat binnen de te stellen prioriteiten die nauwelijks aan bod komen.

De indruk is dat tot nu toe de vorderingen die geboekt worden vooral plaatsvinden onder Nederlandse druk, in plaats van duidelijke steun vanuit de lokale politici.

Die conclusie trekken we uit de geringe belangstelling van politici voor de vorderingen in het hervormingsproces. We horen commentaar noch kritiek op de voortgang of het gebrek hieraan en merken ook niet dat men geregeld de ministers uitnodigt om hierover verslag te doen. Nog genoeg zorgpunten dus...

Dermatologist with over 30 years of experience
Lampe Dermatology
Regenera Activa.
Advanced Hair Loss Treatment
Less than an hour procedure - no downtime
Affordable pricing
Non-invasive
Discover Regenera Activa, the latest innovation in hair restoration - now available in Aruba at Lampe Dermatology
WhatsApp +297 730-1117 +297 588-0084 contact@lampedermatologist.com
Stadionweg 16 Oranjestad Aruba
www.lampedermatologist.com

ARUBAVANDAAG

Het salaris van de AAA CEO... *Een bom onder de wet...?*

De regering heeft recentelijk besloten een uitzondering te maken voor het salaris van de CEO van het luchthavenbedrijf AAA NV, dat de Royal Schiphol Group had voorgesteld. Het obstakel dat hier genomen moest worden was de wet die normen oplegt voor de top in het ambtelijk apparaat en de aan de overheid gelieerde instellingen. Als rechtspersoon en volledig eigendom van het Land Aruba, valt AAA duidelijk onder de definitie van de wet (Landsverordening Normering Topinkomens; AB 2022 no. 91).

In het geval van AAA NV is het argument dat voor het in de wet gestelde maximumbedrag het onmogelijk is iemand aan te trekken die over de nodige ervaring beschikt. Men verkreeg de goedkeuring van de regering hetgeen leidde tot een landsbesluit op grond van artikel 12 van genoemde wet, waarin het jaarsalaris werd vastgesteld op Afl. 1.089.396. Deze kwestie roept bepaalde vragen op en andere weer niet. De vraag die dit niet bij ons oproept is of het zo moeilijk is om iemand te vinden met de juiste professionele achtergrond voor het wettelijk vastgestelde maximum. Dit is, op basis van 130% van het salaris van de premier van Aruba, in de huidige versie van de wet gesteld op Afl. 329.000 per jaar. Het is goed mogelijk dat het niet attractief is voor iemand die uit het buitenland moet komen om die post te bezetten; dus hierover gaan we niet discussiëren.

Wat wel discutabel is waarom die persoon dan een salaris moet krijgen dat van hetzelfde niveau is als het salaris van de CEO van Schiphol Group zelf, dat in 2024 iets meer dan 480.000 euro bedroeg. Afhankelijk van de wisselkoers is dat bedrag in Arubaanse florin ongeveer gelijk aan het salaris van de CEO van de Schiphol Group. Om na te gaan of het salaris op Aruba binnen proporties blijft is het redelijk om een vergelijking te trekken tussen de omvang van de twee bedrijven om enig idee te hebben van de verantwoordelijkheden als manager. Volgens cijfers van de Schiphol Group heeft de luchthaven, een van de grootste van Europa, in 2024 een aantal van 66,7 miljoen reizigers binnengekregen. De luchthaven van Aruba zou anderhalf miljoen reizigers hebben ontvangen. Schiphol is een bedrijf van 24/7, met meer dan 470.000 inkomende en vertrekkende vluchten per jaar. De luchthaven van Aruba is op regionaal niveau van respectabele omvang, maar blijft ver achter bij Schiphol. Dit maakt dat de verantwoordelijkheden van de CEO van Schiphol veel groter zijn dan die van de CEO van AAA, met een bedrijf dat tientallen malen groter is dan de luchthaven van Aruba. Het zou interessant zijn om te weten te komen waarom Schiphol Group vindt dat de post in Aruba toch op hetzelfde niveau van salariëring moet worden beloond als hun eigen CEO in Nederland; een vraag die eigenlijk door de regering van Aruba moet worden beantwoord, daar zij zullen moeten weten waarom de argumenten van het bedrijf zijn geaccepteerd.

We hebben in ieder geval begrepen dat de Schiphol Group de eis als 'conditio sine qua non' op tafel heeft gelegd, waardoor de regering van Aruba in een moeilijk parket belandde. Nee zeggen op het voorstel zou een beëindiging hebben betekend van de relatie met Schiphol Group. En geconfronteerd met die situatie heeft de regering gekozen voor een uitzondering, die mogelijk is op grond van artikel 12 van de wet.

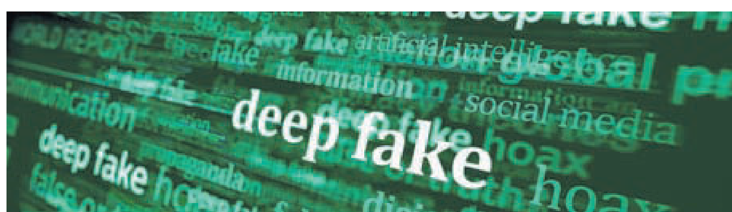
Maar, wat zijn de mogelijke gevolgen hiervan, want de invoering van die wet verliep niet zonder protesten. Verscheidene entiteiten, zoals de Centrale Bank, APFA, Stichting Ziekenverpleging Aruba (SZA) en Aruba Tourism Authority (ATA) trachten ook hun zaak erkend te krijgen en de weigering van regeringszijde zal wellicht leiden tot rechtszaken. Terwijl het moeilijk in te schatten valt hoe elk geval het gaat doen in de rechtszaal, is het overduidelijk dat de regering één argument niet kan gebruiken, namelijk de vergelijking van de omvang en schaalgrootte van een bedrijf dat een CEO of bestuurder in Aruba moet managen, vergeleken met een soortgelijk bedrijf in het buitenland, want de grote kloof in bedrijfsomvang in het onderhavige geval zal in het voordeel werken van de entiteit die de overheid voor het gerecht brengt. En wanneer de overheid eenmaal een zaak voor de rechter heeft verloren wordt het nog makkelijker om de volgende zaak te winnen, want men kan beschikken over de jurisprudentie van de vorige. Dit uiteraard met inachtneming van de bijzonderheden van elke zaak, wat dus niet automatisch een overwinning garandeert.Een interessant detail dat hierbij om de hoek komt kijken is de bepaling in het genoemde artikel 12, tweede lid, waarin wordt gesteld dat in het geval van een verzoek tot uitzondering de overheid binnen een termijn van twaalf weken antwoord moet geven en het besluit kenbaar moet maken via de Landscourant. We hebben begrepen dat er gevallen zijn waarbij men nooit antwoord heeft gekregen van de betreffende minister, nog een argument dat men cadeau krijgt...

Bovendien vestigt deze zaak de aandacht op andere gevallen binnen de overheid zelf, waar niet-concurrerende salarissen een rol spelen. Bijvoorbeeld, de honorering van financiële specialisten die, naar wat wij al jarenlang vernemen, een obstakel vormt voor het contracteren van deze professionals die onontbeerlijk zijn voor de verbeteringen van onze overheidsfinanciën. Hoe kan men blijven argumenteren dat men die niet kan contracteren omdat "men te veel eisen stelt"?

Na dit voorval en wat hierna zou kunnen volgen in het overleg met de regering, en als dat niet tot resultaat leidt, voor de rechter, zou een ware bom onder de genoemde wet kunnen betekenen, die in grote haast tijdens de coronacrisis in elkaar werd gezet en ook geen goede ontvangst kreeg bij de Raad van Advies. De problemen lijken nu pas goed op gang te komen...

Gebruik van deepfake-technologie en de gevolgen voor de samenleving

Deze week heeft Aruba Intelligence op het sociale mediaplatform Facebook verschillende klachten ingediend tegen twee roddelpagina's, "E Berdad" en "Pa tin Pret". Volgens de meldingen zouden deze pagina's deepfake-technologie hebben gebruikt om diffamerende berichten te creëren. De klachten zijn overgedragen aan het Korps Politie Aruba. De kwestie maakt deel uit van een bredere trend waarin digitale middelen worden ingezet om valse of misleidende informatie online te verspreiden.

In de afgelopen maanden heeft de Arubaanse gemeenschap meerdere gevallen gezien van online oplichting waarbij het gezicht en de stem van politici werden gebruikt om nepnieuws te verspreiden. Sinds februari circuleren bovendien cyberaanvallen die zich voordoen als lokaal nieuws en waarin ministers onterecht met sensationele berichten in verband worden gebracht. Deze berichten verschijnen vaak als gesponsorde advertenties en worden telkens opnieuw geplaatst via steeds nieuwe accounts, wat het melden en blokkeren ervan extreem moeilijk maakt.

Een recent voorbeeld is een diepe nepvideo waarin staatssecretaris Geoffrey Wever zogenaamd een frauduleus investeringsprogramma zou aanprijzen. Een verontruste lezer vertelde dat hij bijna in de val was gelopen toen oplichters vanuit Engeland telefonisch naar zijn bankgegevens vroegen. Dergelijke incidenten tonen hoe overtuigend deepfakes inmiddels kunnen overkomen op nietsvermoedende burgers.

De beschuldigingen tegen "E Berdad" en "Pa tin Pret" richten zich op publicaties waarin met behulp van deepfake-technieken politici en publieke figuren in volledig verzonnen, diffamerende of zelfs fysiek onmogelijke situaties worden geplaatst. Hoewel de technologie nog in ontwikkeling is, heeft zij wereldwijd al grote zorgen gewekt vanwege het misbruikspotentieel.

Volgens de Autoriteit Persoonsgegevens van Nederland wordt onder een deepfake verstaan: een video, afbeelding of audiofragment dat digitaal is gemanipuleerd door middel van algoritmes, zodat het lijkt alsof iemand iets zegt of doet wat nooit is gebeurd. Hoewel de technologie gebruikt kan worden voor humoristische of creatieve doeleinden, opent zij tegelijkertijd de deur voor misleiding, reputatieschade en manipulatie. Zo kunnen personen worden afgebeeld in situaties die volledig verzonnen zijn, met grote gevolgen voor zowel het individu als de samenleving.

Eén van de grootste risico's is verwarring onder het publiek. Veel gebruikers zijn onvoldoende bekend met kunstmatige intelligentie en kunnen nepbeelden moeilijk van echte beelden onderscheiden. Wanneer politiek leiders of andere publieke functionarissen in gemanipuleerde video's onethisch gedrag vertonen, kan dat publieke verontwaardiging veroorzaken, zelfs wanneer de beelden volledig vals zijn. Hierdoor wordt de weg vrijgemaakt voor malafide actoren om desinformatie te verspreiden.

Deepfake-technologie vormt bovendien een risico voor jongeren, die wel opgroeien met AI maar zelden formele scholing krijgen in digitale geletterdheid. Hierdoor zijn zij bijzonder kwetsbaar voor cyberpesten, misleiding en manipulatie.

Aruba beschikt momenteel niet over specifieke wetgeving tegen het kwaadwillig gebruik van deepfakes. Wel zijn er bestaande strafbepalingen die op de verdachten kunnen worden toegepast, zoals smaad en laster (artikelen 2:223 en 2:224), stalking (artikel 2:275), schending van privacyrechten en het gebruik van valse accounts voor misleiding. Voor "Pa tin Pret" komen daar nog zwaardere beschuldigingen bij, waaronder deepfake-pornografie zonder toestemming, belediging van functionarissen, discriminatie en het aanzetten tot haat tegen vrouwen.

Daarnaast heeft MEP-fractievoorzitter Evelyn Wever-Croes vragen gesteld aan premier Mike Eman over de mogelijke aanstelling van dhr. G. Rasmijn binnen de overheid, gezien zijn vermeende rol achter "Pa tin Pret". Volgens haar is het onaanvaardbaar dat iemand met een dergelijke geschiedenis een vertrouwenspositie zou krijgen. Het is vooralsnog onduidelijk of hij momenteel nog in overheidsdienst is.

De kwestie rond Zwarte Piet: Een welwillende of problematische representatie?

Het Sinterklaasfeest staat opnieuw voor de deur en Aruba heeft afgelopen weekend weer Sinterklaas en zijn Pieten welkom geheten. Al decennia wordt Sinterklaas op het eiland gevierd en door de jaren heen is het een integraal onderdeel geworden van de Arubaanse traditie. Toch blijft het onderwerp Zwarte Piet omstreden binnen de gemeenschap.

Een deel van de bevolking vindt dat de voorstelling van de helper—traditioneel met zwartgeschminkte huid en rode lippen—een historisch racistische karikatuur van mensen met een donkere huidskleur weerspiegelt. Een ander deel benadrukt dat de traditie in de moderne tijd niets met racisme te maken heeft. Beide kanten brengen argumenten naar voren die passen binnen de realiteit van het hedendaagse debat, maar één vraag blijft centraal: is Zwarte Piet werkelijk een welwillende traditie of een problematische representatie?

Zoals elk jaar viert Aruba Sinterklaasdag op 5 december. Al generaties lang kijken kinderen uit naar de komst van de Sint en zijn Pieten, wachten zij geduldig op hun beurt om bij Sinterklaas op schoot te zitten en cadeautjes en snoep te ontvangen, en proberen ze uit de buurt te blijven van de roe en de zak van de Pieten. Ook dit jaar is dat niet anders. Afgelopen zondag waren veel kinderen aanwezig bij de pier van Aruba Ports Authority en in de Mainstreet van Oranjestad om Sinterklaas en zijn Pieten welkom te heten, waarmee de festiviteiten rondom deze nationale dag werden ingeluid.

Ook op sociale media laaide de controverse opnieuw op, omdat het onderwerp Zwarte Piet weer onder de loep werd genomen. Uit een publieke enquête van een ander lokaal medium bleek dat een groot deel van de gemeenschap vóór de traditionele weergave van de Piet is. Zoals een gebruiker opmerkte: "Houd de traditie authentiek. Zo is het al vele jaren. Waarom veranderen? Als kind heb ik het nooit als beledigend gezien."

Dit sentiment wordt door veel gebruikers gedeeld en vormt de kern van de argumentatie vóór een 'Zwarte' Piet. Het belangrijkste argument verwijst naar de kindertijd: velen geven aan dat zij als kind nooit de link hebben gelegd tussen Zwarte Piet en het belachelijk maken van mensen met een donkere huidskleur. Daarbij wordt benadrukt dat het zwart van Piet afkomstig zou zijn van het roet uit de schoorsteen—de manier waarop Piet volgens de traditie de huizen binnengaat om cadeautjes achter te laten.

Aan de andere kant wijzen verschillende gebruikers op de historische context van Piet's uiterlijk. De zwarte schmink, rode lippen, krullenpruik en gouden oorbellen worden gekoppeld aan oude stereotiepe representaties van mensen met een donkere huidskleur, vooral in Europa en de Verenigde Staten tijdens de 19e en 20e eeuw, toen "minstrel shows" populair waren. Een gebruiker deelde zijn ervaring als persoon met een donkere huidskleur die opgroeide met het beeld van Zwarte Piet: "Het zijn allemaal kenmerken die gebruikt zijn om mensen zoals ik, mijn broers en vele anderen te kleineren! Ik ben ook gepest door andere kinderen omdat ik dezelfde [kenmerken] had als mensen van kleur. Jarenlang is mijn plezier in Sinterklaas kapotgemaakt door 'Zwarte Piet'."

Het debat is er één dat jaarlijks zal blijven terugkeren, enerzijds omdat het voor velen een nostalgisch deel van de jeugd is—met alle herinneringen die daarbij horen—en anderzijds vanwege de historische context. Maar wat is nu precies de geschiedenis van Zwarte Piet? Om die vraag te beantwoorden, moet men terug naar het ontstaan van de figuur en de oorspronkelijke relatie met de Sint.

Korte geschiedenis van Zwarte Piet

Hoewel de traditie van de helper van Sinterklaas teruggaat tot het begin van de 19e eeuw, vindt het specifieke beeld van een 'Zwarte Piet' zijn oorsprong in het boek 'Sint Nikolaas en zijn knecht' van Jan Schenkman uit 1845. In het boek wordt de helper van Sint nog niet bij naam genoemd, maar wél afgebeeld als een "moor". In Europese talen verwees "moor" doorgaans naar de moslimbevolking van Noord-Afrika en het Iberisch Schiereiland in de Middeleeuwen, maar het werd ook gebruikt voor Arabieren, moslims in Europa en mensen met een donkere huidskleur. In 1911 stelde de Encyclopædia Britannica vast dat het woord geen etnologische waarde had, en tegen het midden van de 20e eeuw raakte het in onbruik vanwege de raciale connotaties.

In de tweede editie van Schenkman's boek uit 1850 werd de helper weergegeven zoals de moderne Zwarte Piet, gekleed in renaissanceachtige kleding (met pofbroek en hoed met pluim). Het was auteur Joseph Albert Alberdingk Thijm die hem de naam "Pieter, mijn knecht" gaf. In 1884 herinnerde Thijm zich dat hij als kind een viering van Sint Nicolaas bijwoonde waarbij de Sint werd vergezeld door een man met een donkere huidskleur en krullend haar. In 1859 schreef de Nederlandse krant De Tijd dat Sinterklaas altijd werd vergezeld door een persoon met een donkere huid, die inmiddels populair was geworden binnen de viering.

Na Schenkman's invloedrijke voorstelling begonnen mensen Piet af te beelden als iemand met zwartgeschminkte huid, renaissancekleding, rode lippen en een krullenpruik. Hoewel Schenkman zelf nooit expliciet verklaarde dat de helper een slaaf was, begonnen verhalen uit de 20e eeuw hem af te schilderen als een voormalige slaaf die door Sinterklaas zou zijn vrijgekocht.

Het is belangrijk om te benadrukken dat Zwarte Piet ontstond in een tijd waarin slavernij nog legaal was in Nederland (Nederland schafte de slavernij pas in 1863 af). Mensen met een donkere huidskleur werden historisch gezien ongelijk behandeld en vaak als tweederangs burgers gezien. In de Verenigde Staten werd de zwarte schmink met rode lippen lange tijd gebruikt in "minstrel shows", waarin witte acteurs deze karikaturen speelden om mensen met een donkere huidskleur belachelijk te maken.

Maatschappelijke impact en pogingen tot verandering

Daarom kwam de representatie van Zwarte Piet vanaf de tweede helft van de 20e eeuw steeds vaker onder kritiek te staan. In de jaren negentig werden pogingen gedaan om een modernere versie van Piet te introduceren, onder meer door op te roepen de zwarte schmink te vervangen door andere kleuren.

Vanaf de jaren 2010 kozen verschillende gemeenschappen en organisaties in Nederland ervoor om varianten van Piet te gebruiken, waarbij gezichten in verschillende kleuren werden geschminkt of bruine vegen werden aangebracht—de zogeheten Schoorsteen Piet, die beter aansluit bij het idee dat Piet zwart wordt door roet en stof uit de schoorsteen. Deze veranderingen leidden tot protesten en soms gewelddadige confrontaties tussen voorstanders van de traditionele Piet en tegenstanders daarvan.

Sinds 2013 voert het Nederlandse medium EenVandaag jaarlijkse enquêtes uit over het onderwerp Zwarte Piet. Door de jaren heen blijkt dat steeds meer Nederlanders de traditionele weergave problematisch vinden: in 2020 vond 55% dat de traditionele Piet herzien moest worden—een daling ten opzichte van 71% die in het jaar daarvoor van mening was dat er niets hoefde te veranderen.

Bestaat Zwarte Piet nog steeds op Aruba?

Op Aruba lijkt de traditionele versie van Zwarte Piet onder volwassenen nog steeds populair, grotendeels vanwege de jeugdherinneringen die diep verankerd liggen. Hoewel het begrijpelijk is dat iemand—met of zonder donkere huidskleur—als kind geen directe discriminatie heeft ervaren in relatie tot Zwarte Piet, staat dat los van de bredere ervaring van veel mensen van kleur met deze traditie. Bovendien is het logisch dat kinderen ongelijkheid en racisme nog niet kunnen begrijpen, waardoor zij het uiterlijk van Piet niet als beladen ervaren—ook nu nog niet.

Maar als dat zo is, waarom dan niet een nieuwe, inclusievere versie van Piet introduceren?

Regering keurt belangrijke nationale maatregelen goed over voedselzekerheid, beheer Brionplein en CARICOM-lidmaatschap

(CuraçaoChronicle) – De Raad van Ministers heeft op woensdag 19 november 2025 verschillende belangrijke besluiten goedgekeurd op het gebied van voedselzekerheid, beheer van publieke ruimten, regionale integratie en nucleaire veiligheidsafspraken. De besluiten weerspiegelen de voortdurende inzet van de regering om de nationale weerbaarheid te versterken en internationale samenwerking te bevorderen.

Interministeriële Projectgroep Voedselzekerheid opgericht
De Raad van Ministers heeft ingestemd met de oprichting van een Interministeriële Projectgroep Voedselzekerheid, een initiatief van het ministerie van Economische Ontwikkeling. De groep richt zich op het versterken van de voedselzekerheid van Curaçao en het verbeteren van de samenwerking tussen de ministeries die verantwoordelijk zijn voor landbouw, economisch beleid, volksgezondheid en sociale ontwikkeling. Volgens de regering zal de projectgroep een belangrijke rol spelen bij het ontwikkelen van langetermijnstrategieën om de afhankelijkheid van voedselimport te verminderen en de lokale productie te stimuleren.

Nieuw beheerscontract Brionplein voor 2025–2028
De Raad heeft een nieuw beheerscontract voor het Brionplein goedgekeurd tussen de regering van Curaçao en de Sosiedat di Komersiantenan di Otrobanda (SKO). Het contract heeft betrekking op de periode 2025–2028 en moet zorgen voor gestructureerd beheer, onderhoud en gebruik van een van de meest iconische openbare ruimtes van Willemstad.
De minister van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning (VVRP) is gemachtigd om het contract namens de regering te ondertekenen.

Curaçao zet stappen richting geassocieerd CARICOM-lidmaatschap
De regering heeft tevens ingestemd met instructies voor de Gevolmachtigde Minister om vóór een verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Caribbean Community (CARICOM) te stemmen over de voorwaarden voor Curaçao's geassocieerd lidmaatschap. De stemming vindt plaats tijdens de Rijksministerraad van 21 november.

Geassocieerd lidmaatschap zou Curaçao bredere toegang bieden tot regionale markten, beleidsmatige samenwerking en economische ontwikkelingsmogelijkheden.

Goedkeuring van nucleaire veiligheidsakkoorden
Tot slot heeft de Raad de Gevolmachtigde Minister gemachtigd om tijdens de Rijksministerraad de ondertekening van aanvullende protocollen en verdragen op het gebied van nucleaire veiligheid te steunen. Deze akkoorden zijn bedoeld om de internationale verplichtingen van het Koninkrijk op het gebied van stralingsbescherming, nucleair toezicht en paraatheid bij noodsituaties te versterken.

De reeks besluiten onderstreept de focus van de regering op het verbeteren van de nationale veiligheid, het versterken van goed beheer van publieke ruimten, het uitbreiden van regionale samenwerking en het verstevigen van technische veiligheidskaders.

Curaçao bevestigt deelname aan grensoverschrijdende uitwisseling van DNA-databanken met Koninkrijkspartners

(CuraçaoChronicle) – Curaçao neemt nu officieel deel aan de grensoverschrijdende uitwisseling van DNA-profielen met Nederland, Aruba en Sint Maarten. Hierdoor kunnen politie en justitie in deze landen elkaars DNA-databanken rechtstreeks raadplegen in strafrechtelijke onderzoeken. De samenwerking is vastgelegd in een regelgevend kader dat afgelopen week opnieuw is gepubliceerd.

Binnen deze regeling kunnen de vier landen DNA-profielen van verdachten en sporenmateriaal met elkaar vergelijken. Wanneer er een match wordt gevonden, kan het verzoekende land een formeel verzoek indienen om de bijbehorende dossierinformatie te ontvangen. Het systeem bevat strikte protocollen voor gegevensbeveiliging, privacybescherming en toezicht. Het maakt ook correctie van foutieve DNA-registraties mogelijk.

Strikte waarborgen
DNA-vergelijkingen mogen uitsluitend worden uitgevoerd voor strafrechtelijke onderzoeken, en toegang tot de databanken is beperkt tot speciaal gemachtigde functionarissen. Eventuele matches die tussen de vier landen worden gedeeld, vallen onder strenge voorwaarden en moeten na twee jaar worden gewist. Onafhankelijke toezichthoudende instanties zijn verplicht jaarlijks verslag uit te brengen over het gebruik van het systeem.

Hoewel de overeenkomst voor DNA-uitwisseling sinds 2017 bestaat, heeft Curaçao de regeling opnieuw gepubliceerd om te bevestigen dat de samenwerking op het gebied van forensische gegevensuitwisseling actueel en volledig operationeel blijft. Dit sluit aan bij eerdere afspraken tussen de vier landen om wederzijdse rechtshulp te versterken en opsporingsmiddelen binnen het Koninkrijk te moderniseren.

Staatssecretaris bezoekt Bonaire voor werkgelegenheid en kinderopvang

(BES-reporter) – Staatssecretaris Jurgen Nobel (Participatie en Integratie) brengt van 23 tot en met 27 november een bezoek aan Bonaire. Hij komt om nieuwe wetgeving op het gebied van kinderopvang, arbeidsomstandigheden en sociale zekerheid te bekijken.

"Op het gebied van werk, sociale zekerheid en kinderopvang zetten we samen grote stappen," zegt Nobel. "Het minimumloon is verhoogd, we werken aan verlofregelingen en een werkloosheidsregeling."

Nieuwe kinderopvangwet
De staatssecretaris bezoekt diverse kinderopvanglocaties om te zien hoe de nieuwe Wet Kinderopvang BES wordt voorbereid. Deze wet treedt op 1 januari 2026 in werking en moet zorgen voor veilige, kwalitatief goede en betaalbare kinderopvang.

Nobel spreekt ook met het Centraal Dialoog, de Kamer van Koophandel, uitzendorganisatie Plenchi di Trabou en hulporganisatie Sentro Akseso Boneiru. Daarnaast brengt hij een bezoek aan de Arbeidsinspectie om te horen wat nodig is voor betere handhaving.

Op de laatste dag ontmoet hij bestuurders uit Sint Eustatius en Saba. Ook woont hij de najaarsconferentie bij van de Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme, die dit jaar in het teken staat van armoede en bestaanszekerheid in Caribisch Nederland.